

50 VUOTTA
KIRKON
PERHENEUVONTAA
KOUVOLASSA

Työtä rakkauden puolesta

Perheneuvontaa Kouvolan
seudulla 50 vuotta

 KOUVOLAN
SEURAKUNTAYHTYMÄ
SUOMEN EV.LUT. KIRKKO

Työtä rakkauden puolesta

Perheneuvontaa Kouvolan
seudulla 50 vuotta

Koonnut
Antero Rossi
2026

Kouvolan seurakuntayhtymä

Johdanto

On kulunut viisikymmentä vuotta siitä, kun teologian maisteri Pertti Orrela aloitti Pohjois-Kymenlaakson perheasiain neuvottelukeskukseen johtajana ja aluksi myös sen ainoana työntekijänä. Seuraava vuonna perheneuvoja oli kaksi ja yksi osa-aikainen toimistotyöntekijä.

Perheasiain neuvottelukeskukseen (PANK) työ on ollut alusta lähtien merkittävä osa kirkon sielunhoidollista auttamistyötä. Se on tarjonnut maksutonta ja luottamuksellista keskusteluapua ja terapiaa Kouvolan ja Iitin asukkaille. Perheneuvonnan ja seurakuntien muiden työalojen kesken yhteistyö on ollut mutkatonta. Kohdatessaan erilaisissa ongelmissa apua etsiviä tai hapuilevia perheitä, kirkon työntekijä on voinut kertoa neuvottelukeskuksessa tarjolla olevasta avusta. Ohjaus on toiminut myös toisinpäin; varsinkin lapsiperheitä on ohjattu ja ohjataan seurakuntien toimintoihin.

Toimintakertomuksia lukiessa olen havainnut, että jotkut asiat ja perheitä vaivaavat ongelmat ovat pysyneet vuosikymmenien ajan samankaltaisina. Vaikka terminologia ja tilastointitavat ovat muuttuneet, olen koettanut tulkita asioita siten, että vertailu olisi mahdollista. Muutama esimerkki; käsite miehen/naisen ”juoppous” on nyt päihteiden käyttöä tai miehen/naisen ”pahuus” lienee tänä päivänä väkivaltaista käytöstä. ”Riitaisuus, hysteria ja hermostuneisuus” tarkoittanee nykykielellä kommunikaatio- tai mielenterveysongelmia.

Viidessä vuosikymmenessä perheitä ympäröivä arki ja koko perhekäsitys ovat muuttuneet tai muutoksessa. Yhteiskunnassa ja lainsäädännössä on tapahtunut perheitä koskevia muutoksia moneenkin kertaan. Toivottavasti muutokset tulevat näkyviksi seuraavilla sivuilla.

Kirkon perheneuvonta Pohjois-Kymenlaaksossa (Kouvola ja Iitti) on seurannut aikaa. Se on muuttanut toimintaansa vastaamaan kunkin ajan ja aikaan sopivan avun tarpeisiin. Muun muassa toimistotekniikan kehitys lyijykynä / ruutupaperi ajasta tämän päivän tietotekniikka-avusteiseen toimistotyöhön on ollut huima. Samalla tavalla asiakastyötä ja erilaisia työmuotoja on kehitetty ajan vaatimalla tavalla. – Yksi asia on pysynyt muuttumattomana; halu kuunnella, kohdata ihminen hyväksyvästi ja ymmärtää hänen asiansa ainutkertaisuus.

Perheneuvojen työhön on jo varhaisista ajoista lähtien kuulunut myös työnohjaus.

Käsillä oleva työ on ollut innostava ja jälleen omalla tavallaan mielenkiintoinen haaste. Seurakuntayhtymän luottamushenkilölle ja Kouvolan seurakunnan vapaaehtoiselle perheneuvonta on ollut toimintasuunnitelma ja -kertomustasolta tuttua, mutta syventyminen pöytäkirjoihin, muistioihin ja lehtileikkeisiin on lisännyt isosti tietoa ja ymmärrystä.

Erityisen kiitoksen haluan lausua nyt töissä oleville perheasiain neuvottelukeskukseen työntekijöille ja niille aikaisemmin töissä olleille, joilta on saanut suuren avun tämän historiikin kirjoittamiseen. Asiakirjojen ohella kaikkien heidän antamansa kirjallinen ja suullinen materiaali on toiminut koko tämän työn lähdeaineistoina ja mahdollistanut käsillä olevan kirjasen synnyn. Kiitos myös seurakuntayhtymän viestinnälle taittamisesta ja kaikesta siitä, että kädessäsi on tämä kirjanen.

Kouvolassa 20.8.2026

Antero Rossi

Sisällys

Johdanto, Antero Rossi	1
Sisällys	3
Älkää ottako avioeroa	5
Kirkon perheneuvonta palvelee monimuotoisesti perheitä ja pareja	6
Kolmas kerta toden sanoi Kouvolassa	7
Kasvun vuodet	8
Ketkä palvelua käyttivät ja käyttävät	9
Poimintoja toimintakertomuksista v. 1990–1995	10
Kahdeskymmenes toimintavuosi tilastoina	10
Juhlavuosi 1996	11
Vuosituhanen vaihde	11
Muutoksen vuodet	12
Vähän taloudesta	13
Uusi, pysyvä osoite	14
Uuden asiakkaan tulo palveluun	14
Yhtymän aikaan siirtyminen	15
Muutokset näkyvät toimintakertomuksissa	16
Toiminta tilastonumeroiden valossa	16
Lisää poimintoja toimintakertomuksista	17
Hieman asiakaspalautteesta	18
Henkilökunta	19
Neuvottelupäivät ja koulutus	22
Yhteistyötahoja	23
Työnohjaus – osa perheasiain neuvottelukeskuksen työtä	24
Työntekijöiden muistoista poimittua	25
Perheneuvonta – o vipönkkä elämään. Miksi kirkko tekee perheneuvontatyötä	27
Suhteiden äärellä – tulokset ja asiakaspalautteet kertovat perheneuvonnan merkityksestä	29
Tukena parisuhteen päättyessä	31
Perheneuvojan työstä ja menetelmistä	33

Älkää ottako avioeroa

Sota jatkui vielä Euroopassa ja Suomen Lapissa. Aseet olivat kuitenkin vaienneet pari kuukautta sitten Suomen ja Neuvostoliiton välillä. Vanhemmat ikäluokat olivat palanneet kotiseuduilleen ja aloittaneet Suomen jälleenrakentamisen. Tehtaiden, koulujen, asuintalojen ja teiden lisäksi jälleenrakentamista tuntui kaipaavan myös monet ihmissuhteet.

Tampereen Katulähetysten pappina työskennellyt pastori **Matti Joensuu** näki monien sodasta toipuvien perheiden ahdingon. Hänelle syntyi idea, työnäky. 19.11.1944 Aamulehdessä oli hänen laatimansa ilmoitus: ”Älkää ottako avioeroa. Tarjoamme apua vaikeuksiinne.”

Perimätiedon mukaan pastori Joensuu keräsi työhön tarvittavat rahat paikkakunnan teollisuuspatruunoilta. Yrittäjät ymmärsivät perheiden ja sodasta toipuvien ihmisten hädän ja toisaalta tarpeen saada työvoimaa. Jonkun patruunan tiedetään sanoneen, että pappi on oikealla asialla ja niin tarvittavat varat löytyivät. Avioliittoja ja perheitä auttava toiminta käynnistyi.

Vain kuukausi Aamulehden ilmoituksesta Matti Joensuu kutsuttiin Helsinkiin kertomaan kokemuksiaan uudesta perheneuvontatyöstä. Tammikuussa 1945 myös helsinkiläisissä lehdissä julkaistiin ilmoitus ”Älkää ottako avioeroja! Ristiriitoja voidaan selvittää. Sodasta palanneet nuoret papit tarjoavat palvelustaan.”

Työ Helsingissä käynnistyi vapaaehtois pohjalta iltapäivystyksinä, ja sitä ryhtyi organisoimaan nuori pappismies **Voitto Viro**. Tampereen ja Helsingin esimerkkiä seurattiin ympäri Suomea, ja vähitellen syntyi koko maata kattava seurakuntien perheasiain neuvottelukeskusten verkosto.

Muutamassa vuodessa perheasiain neuvottelukeskusten toiminta vakiinnutti asemansa kirkon työmuotona. Matti Joensuu hoiti kirkon perheneuvonnan pääsihteerin tehtäviä vuodesta 1953 vuoteen 1978.

Perheiden, äitien, lasten ja sodassa traumatisoituneiden isien hädän tunnistivat myös monet muut papit kuin Matti Joensuu ja Voitto Viro. Artikkelissaan ”Ristiriitaiset kodit” Rauman kirkkoherra **E. A. Jokipii** totesi aikanaan avio-ongelmissa auttamisen kuuluvan papiston sielunhoidollisiin tehtäviin. Hän oli myös sitä mieltä, että ”tehtävässä vaadittiin siinä määrin hienotunteisuutta ja elämänviisautta, että kaikki papit eivät ole työhön sopivia”.

Perheneuvontaa käsittelevässä artikkelissaan johtava perheneuvoja **Sari Sundvall-Piha** kirjoittaa tämän päivän ulkoisesta paineesta kirkkoa kohtaan mm. seuraavaa: ”Kirkkoa vaadittiin ryhtymään toimenpiteisiin avio-ongelmista kärsivien hyväksi. Perheiden sovittelu oli vanhastaankin ollut pappien sielunhoitotyön osa-alue jopa kirkkolain perusteella.” (Turun Sanomat 17.11.2024).

Kirkon perheneuvonta palvelee monimuotoisesti perheitä ja pareja

Otsikko on kirkon kasvatus- ja perheasiat -yksikön blogista vuodelta 2021. Se kuvaa, mihin kirkon perheneuvontatyö on vuosikymmenien aikana kehittynyt. Alla lainaus blogitekstistä:

”Kirkon perheneuvonnan arvoina ovat usko, toivo ja rakkaus. Niiden pohjalta kirkon perheneuvonnassa tuetaan kaikenlaisia pareja ja perheitä näkemään itsensä ja toisensa arvokkaina ja hyväksytyinä. Kirkon perustehtävänä on ihmisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistaminen kohtaamalla ihmiset sielunhoidollisen ja terapeuttisen keskustelun avulla parisuhteen ja perheiden eri vaiheissa ja kriisitilanteissa. Kaikessa kirkon työssä sitoudutaan ihmisten väliseen tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Perheneuvonnassa tämä sitoutuminen näkyy yksilön ja hänen rajojensa kunnioittamisena niin fyysisellä, henkisellä, hengellisellä, emotionaalisella, seksuaalisella kuin sosiaalisella tasolla.

Työntekijää ohjaa ammattietiikka. Perheneuvonnan työntekijä on tekemisissä ihmiselämän herkkyyden ja haavoittuvuuden kanssa ja voi toiminnallaan vaikuttaa merkittävästi yksilön ja perheen elämään. Perheneuvonnan työntekijän tulee olla syvästi tietoinen työhönsä liittyvästä eettisestä vastuusta perhetyön ammattilaisena suhteessa asiakkaaseen, työyhteisöön ja kirkkoon työnantajana. Kirkkohallituksen hyväksymä Perheneuvonnan etiikka -asiakirja tukee työntekijöitä ja työnantajia eettisissä pohdintoissa ja kysymyksissä.

Kirkon perheneuvonnassa käy monenlaisia perheitä erilaisissa yksilön, parin ja perheen asioissa. Kirkon perheneuvojat ovat ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneita ja kolmevuotisen erityiskoulutuksen käyneitä. Perheneuvonnan erityiskoulutuksessa vahvistetaan sekä sielunhoidollista että terapeuttista osaamista. Yhdenvertaisuus sekä elämän monipuolisuuden kohtaamiseen liittyvät taidot ovat ohjaavia periaatteita kaikissa koulutuksen osa-alueissa.

Perheasiain neuvottelukeskustoja on 40, ja niissä työskentelee yli 180 työntekijää.

Kirkon perhekäsitys on laaja. Kirkon laajan perhekäsityksen mukaan ihminen itse määrittelee, ketä hänen perheeseensä kuuluu. Perinteinen ydinperhe on edelleen mahdollinen ja hyvä heille, joille se on oikeasti mahdollinen. Vaatimusta ja mittaa siitä ei saa tehdä. Perhelähtöisessä seurakunnassa ihmisiä tuetaan suhteessa itseen, toiseen, luomakuntaan ja Jumalaan. Seurakunnassa jokainen ihminen kohdataan kunnioittavasti ja hyväksyen kristillisen ihmiskäsityksen mukaisesti.”

(Blogitekstin kirjoittajat: Jarmo Kokkonen, johtaja, Kirkkohallitus, Sari-Annika Pettinen, johtava asiantuntija, Kirkkohallitus ja Anne Anttonen, perheneuvonnan erityiskoulutuksen asiantuntija, Kirkkohallitus.)

Kolmas kerta toden sanoi Kouvolassa

Kouvolan perheasiain neuvottelukeskukseen ensimmäisten vuosien tiedot on poimittu **Pertti Orrelan** puheenvuorosta neuvottelukeskukseen vuosijuhlissa ja Kouvolan Sanomat -lehdestä (KS 14.1.1976 sekä Kotimaa 20.1.1976).

Ensimmäisen kerran perheasiain neuvottelukeskukseen perustaminen Kouvolaan oli vireillä jo 1950-luvulla. Toisen kerran neuvotteluja oli käyty Kouvolan kirkkoherran aloitteesta, mutta silloinkaan ei päästy toimintaa aloittamaan. Kolmas yritys sitten onnistui.

Lehdet otsikoivat tammikuussa 1976: ”Pohjois-Kymenlaakson perheasiain neuvottelukeskus auttaa yli seurakuntarajojen” (KS 14.1.76). Kotimaa 20.1.1976 etusivulla ”Neuvottelukeskus Kouvolaan” ja sisäsivulla ”Perheongelmiin etsitään apua entistä ennakkoluulottomammin.”

Mistään dokumentista ei käy selville, miksi aluksi mukaan lähtivät vain Kouvolan ja Kuusankosken seurakunnat. Kouvola sitoutui vastaamaan kustannuksista 63 % ja Kuusankoski 37 %. Rovastikunnan muut seurakunnat (Anjalankosken seurakuntayhtymä, Elimäen, Iitin, Jaalan ja Valkealan seurakunnat) sopivat osallistuvansa kustannuksiin siinä suhteessa, kuin niiden alueelta palveluja käytettäisiin.

Pohjois-Kymenlaakson perheasiain neuvottelukeskukseen toiminta alkoi väliaikaisissa tiloissa ja yhden henkilön, teologian maisteri Pertti Orrelan voimin. Pertti kertoo, että Matti Joensuun ”nerokkuutta oli se, että neuvottelukeskukseen yleensäkin perustettiin ensin johtajan virka, vaikka hän olisi keskuksen ainoa työntekijä. Toiminnan toinen tukijalka oli sopijaseurakuntien edustajista koostuva johtokunta.” – **Risto Oksa** oli neuvottelukeskukseen johtokunnan ensimmäinen puheenjohtaja. (Hän oli juristi ja kokenut luottamushenkilö sekä kaupungin että seurakunnan hallinnossa).

Aikaisemmin kirjoitin mm. Rauman kirkkoherran todenneen, että perheasiain sovittelu ei ole ns. jokamiehen, ei edes jokapapin hommaa. Vuodet olivat osoittaneet asian olevan juuri niin. Pertti Orrela toteaa ensimmäisistä kokemuksista: ”Ajattelu lähti siitä, että perheneuvonta on pitkälle erikoistumiskoulutusta vaativa kirkon työmuoto, jota ei voi uskottavasti tehdä, johtaa ja kehittää esimerkiksi käytännön työstä kaukana olevan byrokraatin pöydän takaa.”

Uudesta työmuodosta oltiin alusta alkaen innostuneita. Koettiin eri viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden ja yhteistyökumppaneiden taholta, että tämä on se työmuoto, jolla seurakunnat voivat elämän arjessa perheitä tukea. Asiakastulva heti ensiviikoista lähtien kertoi myös, että työmuoto oli odotettu ja tarpeellinen kirkon palvelu seurakuntiin kuuluville, mutta myös kirkkoon kuulumattomille Pohjois-Kymenlaakson ihmisille.

Kasvun vuodet

Ensimmäisen kymmenen vuoden ajanjakson historia pohjautuu edelleen Pertti Orrelan muistiinpanoihin ja muutamista lehtileikkeistä poimittuun aineistoon.

Ensimmäinen toimipiste sijaitsi seurakuntakeskuksessa, Savonkadun kulmassa. Tiloihin oli oma sisäänkäynti ja pieni eteinen odotustilana. Työhuoneessa oli pöytä, puhelin ja muutama tuoli. Tila riitti yhdelle työntekijälle. Se riitti myös siksi, että kirkkoherran virastosta ohjattiin yhden kanslistin työpanosta toimistotyön rutiineihin muutama tunti viikossa.

Lokakuussa 1977 toimisto muutti Käsityöläiskadulle (2 C). **Kirsti Ijäs** oli tullut myös taloon ”toisena neuvottelevana työntekijänä”. Marraskuussa 1977 työnsä aloitti osa-aikaisena kanslistina **Hilkka Vähämaa**. Vuonna 1985 muutto Kauppalankatu 27 A 9, ”mahdollisti takahuoneineen entistä paremmin erilaisten ryhmätyömenetelmien liittämisen toimintaan”.

Kuusankosken toimipiste avattiin 10.3.1981. Siellä oli vastaanotto aluksi yhtenä päivänä viikossa, maanantaisin. Toiminnan lähdettyä hyvin käyntiin, sitä mainostettiin mm. Kuusankosken seurakunnan tervehdys -lehdessä jotenkin näin: ”Perheasiain neuvottelukeskus tarjoaa keskusteluapua elämän risti-riitoihin, esim. perheongelmiin, yksinäisyyteen, nuorten vaikeuksiin ja seksuaalisiin kysymyksiin.”

Lehtileikkeessä, josta puuttuu lehden nimi ja ilmestymispäivä, Pertti Orrela kertoo, että perheneuvontaan voi tulla pariskuntana, koko perheen kanssa tai vaikkapa yksin. Yksilö- tai perhetapaamisten lisäksi tai ohella on mahdollista päästä erilaisiin keskusteluryhmiin, osallistua kurssille tai lähteä leirille. Myös asu-miserosovittelua on tarjolla. Edelleen Orrela kertoo, että pyynnöstä ja mahdollisuuksien mukaan järjestetään luentoja, alustuksia ja työnohjausta. Työnohjaus on ollut alusta lähtien osa pank:n työtä.

Heti toiminnan ensiaskeleista lähtien neuvottelukeskus hakeutui yhteistyöhön monien tahojen kanssa. Silloinen kasvatusneuvola, A-klinikka ja terveystieteiden psykologi muodostuivat alusta alkaen läheisiksi yhteistyökumppaneiksi. Yhteydenpito taustaseurakuntien eri työmuotojen edustajiin oli tiivistä. Ajan käytännön mukaan neuvottelukeskukseksi järjestettiin myös psykiatri- ja lakimieskonsultti (varatuomari **Tapani Virtanen** hoiti lakimieskonsultin tehtäviä pitkään).

Toiminnan laajuutta kuvaavia lukuja 1970-luvulta ei ole kattavasti saatavissa. Kuitenkin jotain. Kouvolan seurakuntatervehdys -lehdessä on vuodelta 1976 artikkeli otsikolla ”Asiakkaita nyt jo enemmän kuin voidaan vastaanottaa.” Jutun tekstissä sitten todetaan, että keskusteluaikojen kysyntä on suurempaa kuin kyetään ottamaan vastaan. Orrella kertoo, että suuren kysynnän vuoksi työn luonnetta on ollut pakko heti alkukuukausina muuttaa. Suuri osa puhelinkeskusteluista on sitä, että neuvotaan soittajia etsiytymään jonkun muun, hänen tilanteeseensa sopivan, palvelun piiriin.

1980-luvun alkuvuosina oli kaksi perheneuvojaa ja yksi toimistos sihteeri. Tämä tiimi kävi vuosittain vähän toista tuhatta neuvottelua. Vuonna 1984 oli 1081 neuvottelua, jonkin verran ryhmätoimintaa ja poikkeustapauksissa myös kotikäyntejä. Ohjelmassa oli edelleen myös työtilanteen salliessa leirejä. Esitelmät ja alustukset seurakunnan tilaisuuksissa, järjestöissä ja oppilaitoksissa olivat edelleen ohjelmassa.

Myöhemmin rahaa löytyi kolmannen perheneuvojan virkaan ja kohta myös palkattiin neljäs perheneuvoja. **Leena Varha** kertoo, että alueen asukaslukuun nähden määrä oli hyvä. Anjalankosken seurakuntayhtymä tuli neuvottelukeskuksen ylläpitäjäksi 1.3.1985. Ensimmäisenä vuonna anjalankoskelaisille kirjattiin 372 perheneuvontapalvelua.

Ketkä palvelua käyttivät ja käyttävät

Alusta alkaen, näihin päiviin saakka, neuvottelukeskuksessa kävijät ovat tavallisia yhteiskuntamme jäseniä ja perheitä. Osa on seurakunnan toiminnassa mukana, toisaalta osa ei kuulu seurakuntaan lainkaan. Joukossa on ihmisiä, joiden kohdalla neuvottelukeskus on ainoa yhteys seurakuntaan. Toiminta koetaan tarpeelliseksi ja usein työntekijöille välittyy, on aina välittynyt, viesti siitä, miten tärkeäksi työ nähdään. Kiitetään seurakuntaa, että se haluaa auttaa ja palvella perheitä ja yksittäisiä ihmisiä.

Vuodelta 1985 löytyy tilasto, jonka mukaan asiakkaista 65 % oli naisia ja 35 % miehiä. Erillisiä neuvotteluja käytiin 816, yhteisneuvotteluja, eli molemmat puoliset läsnä, oli 367 ja koko perheen kesken perheneuvotteluja 36. Yhteensä 1217 neuvottelutapaamista. Selitysosassa todetaan, että miehet olivat mukana pääasiassa yhteisneuvotteluissa, naiset kävivät myös paljon yksin.

Perheneuvoja **Maija Mäkelä** kertoo 1985 Anjalankosken Seurakuntatervehdys -lehdessä: ”Ainakin Pohjois-Kymenlaaksossa perheneuvonnan painopiste on 8 vuoden aikana siirtynyt selvästi vuosi vuodelta yksilökäynneistä pari- ja perheryhmäneuvottelujen suuntaan. Vuonna 1978 yhteisneuvotteluja oli vajaa neljännes kaikista neuvotteluista. Vuonna 1983 se oli jo kolmasosa. Samoin työnohjauksen määrä on kaksinkertaistunut vuosien 1978–1985 aikana.

Ketä sitten kohdataan? Miesten osuus kasvaa vähän; se on nyt 1/3 ja naisia vastaavasti 2/3. Eniten asiakkaina on 35–39-vuotiaat (keski-ikä 37 v.). Lapsia pareilla on 1–2, keskiarvo 1,7. Avioliitossa oloaika on kasvanut 11–13 vuodesta niin, että nyt se alkaa olla 16–20 vuotta.

Tavallisimmat ongelmat ovat epäsopeutuminen, vuorovaikutuksen puute, uskottomuus, masennus, päihteet ja seksuaaliset vaikeudet. Omasta halusta neuvottelukeskukseen palveluihin hakeutui 58 %. Naiset enemmän kuin miehet. Miehillä aloitteen tekijä on yleisimmin puoliso. Ero miesten ja naisten välillä näkyy myös siinä, että naiset käyvät enemmän yksin ja miehet yhteisneuvotteluissa.

Asiakkaat ovat tavallisia työssä käyviä ihmisiä. Ainakin toinen puolisoista oli töissä 87 % asiakkaista. Keskimäärin käyntejä oli 4–5. Käyntimäärissä ei ole eroja naisten ja miesten välillä. Kävijöistä 40 % asui Kouvolassa, 21 % Kuusankoskella, 10 % Valkealassa ja loput muissa Pohjois-Kymenlaakson ja lähialueiden kunnissa.”

Johonkin 1980-luvun tilastoon oli merkitty asiakkaiden ammattijakautuma: yrittäjiä 38, ylempiä toimihenkilöitä 91, alempia toimihenkilöitä 134, työntekijöitä 175, opiskelijoita 33, eläkeläisiä 48 ja muita 83. Yhteensä 602 asiakasta.

Poimintoja toimintakertomuksista v. 1990–1995

Vuonna 1991 toimi neljä ryhmää erotilanteessa oleville. Toimintakertomuksen mukaan vuoden aikana ”perheasiain sovitteluja kirjattiin ensimmäisen kerran. Niitä oli 40 tapausta.”

Seuraavana vuonna (1992) A-klinikan kanssa toimi yhdessä alkoholistien omaisten ryhmä. Ryhmään kuului yhdeksän henkilöä. Perheasiain sovitteluja oli 159. (Huom. ”sovittelu” -sanalla on vuosikymmenien aikana ollut eri merkityksiä ja tarkoitettu jopa eri asioita).

Laman vaikutukset näkyivät myös seurakunnan työssä. Koko henkilöstö lomautettiin kolmeksi kuukaudeksi ja johtaja osa-aikaistettiin 1.4.1993.

Toimintakertomuksen johdannossa 1994 kerrotaan, että avioerot lisääntyvät Kouvolassa enemmän kuin muualla maakunnassa. Asiakastilaston mukaan avioero tai sen uhka oli suurin syy ottaa yhteyttä perheasiain neuvottelukeskukseen.

Sama suuntaus jatkui myös seuraavana vuonna. Kun toiminta Suomessa alkoi noin 50 vuotta sitten, niin se lähti nimeen omaan vetoomuksesta ”älkää ottako avioeroa”. Pohjois-Kymenlaakson perheasiain neuvottelukeskuksen 20. toimintavuonna erokysymykset olivat korostetusti esillä. Tilaston mukaan 20 % yhteydenoton syistä oli avioero. Toimintakertomuksessa todetaan myös, että perheväkivallan osuus on edelleen lisääntynyt; sen osuus oli 1995 noin 11 % (hoitoontulon) syistä. Perheväkivallaksi kuvataan fyysinen, psyykkinen ja seksuaalinen väkivalta.

Kahdeskymmenes toimintavuosi tilastoina

Asiakkaiden ikäjakauma: alle 20 v. 6 hlöä, 20–29 v. 48 hlöä, 30–39 v. 169 hlöä (40 %), 40–49 v. 129 hlöä (31 %), 50–59 v. 54 hlöä ja yli 60 v. 12 hlöä. Ikäjakauma oli keskimäärin samanlainen koko 1990-luvun.

Asiakkaiden tulossyyyn mukaan jakautuma oli seuraava: eroasia 51 (17 %), vuorovaikutuksen puute 45 (15 %), uskottomuus 28 (9 %), keskinäinen sopeutumattomuus 23 (6 %), alkoholiongelma 19 (6 %), muut parisuhteen vaikeudet 18 (6 %), vaikeudet suhteessa lapseen 14 (4 %), ahdistus 11 (3 %), uupumus 10 (3 %), erosta selviäminen 10 (3 %) ja muut syyt 37.

”Työsuorituksia” kohdassa on kokonaisluku 3320. Siihen sisältyy mm. erittelemätöntä ryhmätoimintaa 797 työsuoritusta (=useita ryhmiä) sekä parisuhdekursseja, luentoja ja esitelmiä (yksi työsuorite on yksi moduli, joka on kestoaltaan 45 minuuttia). Mahdollisesta työnohjauksesta ei vuoden 1995 tilastossa ole tietoja.

Yhteistyötahoina mainitaan seurakunnat (koulutusta ja yhteisiä tapahtumia), Valkealan kristillinen kansanopisto, kasvatusneuvola, mielenterveystoimisto ja Kouvolan A-klinikka. Edelleen todetaan, että psykiatri **Marja Kapaselle** oli vuokrattu yksityisvastaanottoa varten tila perheasiain neuvottelukeskuksesta.

Juhlavuosi 1996

Pohjois-Kymen perheasiain neuvottelukeskukseen 20-vuotisjuhla vietettiin 14.2.1996. Se käsitti koulutusta (taisi olla paneelikeskustelu), tervehdysten ja onnittelujen vastaanoton ja iltajuhlan. Päivän koulutusosion aiheena oli ”parisuhteen väkivalta”. Puheenvuoroja käyttivät psykoterapeutti **Irmeli Laitinen** (Naisten terapiakeskus), **Lasse Reijomaa** (Perheväkivallan ehkäisyprojekti – lyömätön linja), **Martti Esko** (Kirkon perheasiain keskus) ja komisario **Erkki Mäkelä** (Anjalankosken nimismiespiiri). Iltajuhlaan osallistui noin 500 ihmistä.

Henkilökuntaluettelo toimintakertomuksessa on poikkeuksellisen laaja. Osa-aikaisena (55 %) johtajana toimi **Tuomo Weckroth**, perheneuvoja **Leena Merikallio** (Varha) oli perhevapaalla ja hänen sijaisenaan **Kaisa Sahla**. **Hannu Sironen** ja **Ritva Salonen** toimivat perheneuvojina. **Mervi Syd** vastasi toimiston töistä.

Juhlavuoden tapahtumien suunnittelu ja järjestäminen vei tietysti osan työaika. Työsuoritteita kirjattiin kuitenkin 3059, joka oli vain hieman vähemmän kuin 1990-luvulla keskimäärin. Vuotta, samoin kuin kahta seuraavaakin vuotta kuvataan toimintakertomuksessa sanoilla ”tavanomainen”, ”rutiininomainen”. Mitään erityisiä uusia avauksia ei tehty eikä ympäröivä yhteiskuntakaan tuonut tarvetta joihinkin uusiin työmuotoihin.

Vuosituhannen vaihde

Kolmas vuosikymmen Pohjois-Kymenlaakson perheasiain neuvottelukeskuksessa sujui toimintakertomusten mukaan tasaisen työnteon merkeissä. Työntekijät ja johtokunnat vaihtuivat niin kuin toisaalla kerrotaan, mutta työmuodoissa ja tavassa tehdä töitä ei näyttäisi tapahtuneen suuria muutoksia.

Kävijöistä edelleen noin 60 % oli naisia ja 40 % miehiä. Suurin ikäryhmä oli edelleen 40–49-vuotiaat, mutta vuosien kuluessa yli 60-vuotiaiden osuus asiakkaista hieman kasvoi. Yhteiskunnan kehitystä peilaa myös asiakkaiden siviilisäädystä tapahtunut muutos: avioliitossa olevien määrä kasvoi jonkin verran ja vastaavasti avioliitossa olevien määrä väheni hiukan. 2000-luvun alussa suhdeluku oli 387 avioliitossa ja 115 avioliitossa.

Tilastojen mukaan muutokset olivat vähäisiä vuoden 1995 tilastoihin myös lasten lukumäärässä, asiakkaiden sosiaaliekonomisessa asemassa tai tulosityssä. Yhteiskunnan muutosta heijastaa ehkä se, että 2000-luvulla tilastoihin on erikseen merkitty tulosityksi uusia otsikoita kuten uusperheongelmat, yksinäisyys ja psyykkiset ongelmat, lasten ja vanhempien väliset suhteet ja suhteet isovanhempiin tai appivanhempiin. Aiemmin lienevät olleet ryhmässä ”muut syyt”. Edellä luetellut syyt olivat kuitenkin vain hyvin pieni osa verrattuna valtaosaan tulositystä; eron uhka, elämän vaikeudet, ongelmat keskinäisessä vuorovaikutuksessa ja uskottomuus.

Asiakasmäärä oli vuosittain noin 650. Asiakasneuvotteluja reilut 2200, joista yksilöneuvotteluja reilut 1200 ja pari- tai perheneuvotteluja noin 1000 / vuosi. Muutama tai pari ryhmää toimi. Toinen niistä ns. eroryhmä, joka näyttää kokoontuneen kymmenisen kertaa vuodessa. Työnohjaustoiminta jatkui sekä ryhmäohjauksina (2 ryhmää / vuosi) että yksilöohjauksena (noin 20 hlö / vuosi).

Toimitilojen suhteen oli myös muuttoliikettä. Käsiyöläiskadulta oli siirrytty seurakuntakeskukseen, mutta 2003 oli jälleen muutto remontin vuoksi Hallituskatu 7 virastotaloon.

Muutoksen vuodet

Neuvottelukeskukseen johtaja **Kaisa Rajamäki** kuoli helmikuussa 2006 ja uudeksi johtajaksi valittiin 16.8.2006 Hannu Sironen. Kesällä 2006 aloitti määräaikaisena perheneuvojana **Pia Harmokivi**. Kuntapuolella oli yhdistymisneuvottelut käynnissä. Siitäkö, vai yhteiskunnallisesta kehityksestä muutoin lieenee johtunut, mutta kunnat sanoivat v. 2008–2009 irti ostopalvelusopimukset. Kouvola mm. ilmoitti irtisanomisen syyksi 4.11.2008 ”kaupungilla ei ole tarkoituksenmukaista ostaa perheneuvontapalveluja, koska se tuottaa ne omana palveluna.”

Vuoden 2009 alusta muodostettiin entisen seitsemän kunnan alueesta uusi Kouvolan kaupunki. Muutos tarkoitti myös sitä, että alueen entiset seurakunnat muodostivat uuden Kouvolan seurakuntayhtymän. Uudessa tilanteessa seurakuntayhtymä joutui 2009 uudelleen määrittelemään seurakuntayhtymän perustehtävän ja miettimään, mitä tehdään ja miten.

Ennen yhtymän aikaan siirtymistä vielä tilasto siirtymävuodelta 2009. Toimintakertomuksen Johdannossa todetaan ensiksikin virkojen jäädyttäminen ym. siirtymään liittyvää. Varsinaisessa tilastoinnissa oli tapahtunut esim. vuoteen 1995 nähden pieniä muutoksia, mutta pienellä miettimisellä tilastot ovat kutakuinkin vertailukelpoisia.

Työn kokonaismoduulimäärä vuodelta 2009 oli 2360 (1 moduuli on 45min työsuorite). Yhteydenottoja oli kaikkiaan 304, asiakkaita yhteensä 583 (naisia 352, miehiä 231). Ikäjakama meni niin, että alle 18 v. / 23 hlöä, 18–29v. / 70, 30–39 v. / 160, 40–49 v. / 194, 50–59 v. / 94, 60–69 v. / 37, yli 70 v. 7 hlöä.

Kokonaismoduulit jakautuivat seuraavasti:

Vastaanottoneuvotteluja	202
(tilanteen kartoitus)	
Yksilöneuvotteluja	1103
Parineuvotteluja	649
Parien erillisneuvottelut	261
Perheneuvottelut	35
Parineuvottelut tiiminä	50
Eroryhmä	51

Tulosyyt oli jaoteltu 2009 uudella tavalla:

Yksilöiden tulosyyt jakautuivat:

Elämänvaihekriisit	21
Traumatisoivat, yllättävät kriisit	8
Psykososiaaliset kriisit	33
Vuorovaikutusongelmat	23
Uskottomuus	10
Fyysinen/henkinen väkivalta	3
Seksuaaliongelmien	5
Erokysymykset	42
Ongelmat sukulaisuus- ja muissa lähisuhteissa	21
Uskonnolliset kysymykset	1

Parien tulosityy:

Elämänvaihekriisit	22
Traumatisoivat, yllättävät kriisit	4
Psykososiaaliset kriisit	25
Vuorovaikutusongelmat	62
Uskottomuus	27
Fyysinen/henkinen väkivalta	6
Seksuaaliongelmien	2
Erokysymykset	36
Ongelmat sukulaisuus- ja muissa lähisuhteissa	6
Uskonnolliset kysymykset	0

Vähän taloudesta

Kouvola seurakunnan taloustoimiston laatimasta yhteenvedosta käy ilmi, että vuonna 2006 Pohjois-Kymenlaakson neuvottelukeskukseen menot olivat 270 527 euroa. Valtaosa menoista oli palkkoja ja muita henkilöstökuluja.

Osakkuusseurakuntia oli Kouvola seurakunta (63 %), Kuusankosken seurakunta (25 %) ja Anjalankosken seurakunta (12 %). Ostopalvelusopimukset olivat voimassa alueen muiden seurakuntien ja kaupunkien / kuntien kanssa; kukin sopijaosapuoli maksoi käytön mukaan.

Ostopalvelusopimuksiin perustuva laskutus jakaantui euroina 2006 seuraavasti:

Kouvolan kaupunki	19 523
Kuusankosken kaupunki	8 317
Anjalankosken kaupunki	5 374
Elimäen kunta	4 186
Iitin kunta	2 303
Jaalan kunta	621
Valkealan kunta	7 129
Elimäen seurakunta	12 228
Iitin seurakunta	6 910
Jaalan seurakunta	1 865
Valkealan seurakunta	21 388

Yhteensä ostopalvelusopimuksista 93 800 euroa

Loppuosa menoista (176 730 euroa) jaettiin osakkuusseurakuntien kesken.

Kouvolan seurakunta	111 341 euroa
Kuusankosken seurakunta	44 183 euroa
Anjalankosken seurakunta	21 207 euroa

Uusi, pysyvä osoite

Tilatarpeen muutoksista ja remonteista johtuen toimitila oli muuttanut kolmenkymmenen vuoden aikana monta kertaa. Nykyiseen paikkaan, Kouvolan seurakuntakeskukseen, muutto tapahtui kesällä 2004. Silloin osoite oli Paimenpolku, nykyinen osoite, Hovioikeudenkatu, tuli käyttöön uuden Kouvolan laajan katuosoitteiden muutosten jälkeen 2010-luvulla. Joskus aikaisemmin, 1980-luvulla, myös Kuusankoskella on ollut vastaanottopiste, jossa perheneuvoja otti vastaan asiakkaita yhtenä – kahtena iltana viikossa.

Uuden asiakkaan tulo palveluun

Perheneuvoja **Sirkka Laine-Haimi** tuli taloon 1.1.2004. Hän kertoo, miten asiakas tuolloin tuli palvelun piiriin: ”Vastaanottosihteeri päivysti puhelinta ja myös haastatteli asiakkaaksi tulijat. Uudet asiakkaat jaettiin perheneuvojen tiimissä, jossa vastaanottosihteeri kertoi kunkin asiakkaaksi tulevan tilanteesta sen verran, minkä hän oli puhelimesta kertonut. Tiimi-kokouksessa keskusteltiin siitä, kenen perheneuvojan on mahdollista ottaa uusi asiakas ja myös siitä, kuka olisi asiakkaalle paras työntekijä. Tiimipalaverin jälkeen oli puhelintunti, jolloin perheneuvojat soittivat uusille asiakkaille. Käytäntö oli molemmin puolin palkitseva. Asiakas sai nopeasti ensimmäisen ajan ja pääsi puhumaan tulevan työntekijän kanssa. Työntekijästä oli palkitsevaa, että pystyi tarjoamaan nopeasti aikaa, kun asiakas oli motivoitunut aloittamaan työskentelyn.”

Sirkka kertoo edelleen, että koronavuosiin saakka asiakaskohtaukset olivat kasvotusten tapahtuvia tapaamisia. Koronavuodet toivat palveluvalikkoon etäyhteydet. Osa niistä tuli jäädäkseen, erityisesti työnohjaukseen. Kokemus on osoittanut, että työnohjaukseen etäyhteydet soveltuvat hyvin. Ohjattavan ei aina tarvitse matkustaa ohjaajan luo.

Nyt asiakkaaksi hakeutujalla on käytössään sekä puhelin että kotisivuilta löytyvä sähköinen ilmoittautumislomake, jonka voi täyttää ja lähettää milloin vain. Sähköinen ilmoittautuminen madaltaa yhteydenoton kynnystä, ja tällä hetkellä suurin osa asiakkaista tulee sitä kautta.

Verrattuna aikaan 20 vuotta sitten, uuden asiakkaan pääsy palveluun on muuttunut. Pitkät jonot ovat aiheuttaneet sen, että asiakkuuksien kestoja joudutaan miettimään entistä tarkemmin. Edelleen on kuitenkin voimassa ajatus, että asiakkuusprosessi rakennetaan tapauskohtaisesti asiakkaan kanssa yhteistyössä.

Uutena työmuotona on kehitetty kertaterapia, jossa asiakas voi valita, että tulee vain kerran puhumaan mieltä vaivaavasta asiasta. Kertaterapiaan voi tulla, jos jonotusaika muutoin tuntuu liian pitkältä. Se madaltaa myös kynnystä hakeutua asiakkaaksi, koska yhteen kertaan on helpompi sitoutua kuin pitkään prosessiin.

Erityistyöalojen päällikkö **Mia Rätty** nostaa esiin, että perheneuvonta on monelle asiakkaalle ainoa kontakti kirkon toimintaan. Perheneuvonta on ainoa maksuton paikka, jossa lapsettomat, yli 13-vuotiaiden vanhemmat tai ikäihmiset saavat ammatillista keskustelua. Jotkut asiakkaat kuvaavat käyntien hengellistä merkitystä. Kuulluksi ja hyväksytyksi tuleminen voi olla voimakas armon kokemus. Ihmisten mielissä hyväksyntä ja lämpö linkittyvät seurakuntaan ja Jumalaan.

Yhtymän aikaan siirtyminen

Uuden Kouvolan kaupungin perustaminen heijastui monella tavalla myös seurakuntien elämään. Käytiin pohdintaa, seurakuntayhtymä vai yksi seurakunta ja lopulta päädyttiin yhtymämalliin. Seurakuntayhtymän muodostivat Anjalankosken, Elimäen, Kouvolan, Kuusankosken ja Valkealan seurakunnat. Jaalasta tuli Kuusankosken kappeliseurakunta.

Perheasiain neuvottelukeskuksen osalta aikaisempi sopimukseen perustuva malli lakkasi seurakuntayhtymän osalta. Sopimukset Iitin kunnan asukkaiden perheneuvontapalvelujen tuottamiseksi tehtiin Päijät–Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän ja Iitin seurakunnan kanssa. Maksu-osuudet jakautuivat niin, että seurakunnan osuus oli 75 % ja kuntayhtymän osuus 25 % kunkin työsuorituksen hinnasta.

Kouvolan kaupungin kanssa pitkään jatkunut yhteistyösopimus sosiaalihuoltolain pohjalta päättyi 2008 lopussa. Kaupunki halusi järjestää lakisääteisen perheneuvonnan omana toimintanaan. Työntekijöiden mieltä vähän kuohutti kaupungin viranhaltijan perustelu päätökselleen; ”kaupungin ei jatkossa tarvitse tukea seurakunnan toimintaa”.

Käytännössä muutos tarkoitti sitä, että vuoden 2010 alusta ohjattiin avioliittolain mukaisia sovitteliasiakkaita kaupungin perheneuvolaan. Resursseja vapautui jonkin verran ja se mahdollisti mm. yhteistyön tiivistämistä neuvolatoimen kanssa nuorten perheiden tukemiseksi. Pilotoitiin myös uudenlaista perhevalmennusta. Toimintasuunnitelmassa todettiin edelleen, että ”perheneuvonnassa on nyt mahdollisuus keskittyä parisuhteiden sielunhoito- ja terapiaprosesseihin.”

Taloudellisiakin haasteita oli ja sen seurauksena yksi avoimeksi tullut perheneuvojan virka jäädytettiin 2010. Pohdittiin myös, että säästösyistä työntekijä(t) siivoaisivat itse työtilat.

Talous- ja muista arjen haasteista huolimatta mm. Leena Varha muistaa ison ilonaiheen: ”Meillä oli aina hyvä työyhteisö, jossa oli rauha tehdä töitä.” Edelleen hän piti hyvä asiana sitä, että erityisesti 1980- ja 1990-luvuilla kirkko koulutti hyvin työntekijöitään ja esim. koko tiimi saattoi halutessaan osallistua neuvottelupäiville.

Yhtymäkauteen siirryttäessä kerrataan toiminta-ajatus vuoden 2010 toimintakertomuksesta. ”Perheneuvonnan tarkoitus on kristilliseltä pohjalta nousevan keskustelu- ja terapia-avun tarjoaminen erilaisissa perhe- ja parisuhteiden ongelmatilanteissa eläville toimialueen asukkaille. Asiakkaaksi voi hakeutua myös yksin elävä henkilö elämäntilanteiden pulmakohdissa. Perinteinen eroryhmätoiminta jatkuu osana perheneuvonnan perustehtävän hoitamista.”

Verrattaessa vuoden 2010 toiminta-ajatusta 1970-lukuun, on edelleen mukana ajatus ”kristilliseltä pohjalta”. Uutena asiana tunnistetaan yhteiskunnassa tapahtunut muutos. Puhutaan ”perhe- ja parisuhteesta”.

Muutokset näkyvät toimintakertomuksissa

Toimintakertomuksessa vuodelta 2011 todetaan jo edellä mainittu yhden viran jäädytys ja siitä johtuva asiakasmäärän väheneminen sekä perheneuvonnalle aiheutunut uusi haaste – jonot. Jonoja todetaan olevan myös Kouvolan kaupungin perheneuvolassa. Harmitellaan, että ”kahden kuukauden jonot ovat kohtuuttomia kriisissä oleville asiakkaille”.

Uutta on jaksettu kuitenkin suunnitella. On käynnistetty sairaalasielunhoidon kanssa projekti, jossa mietitään yhteistyön mahdollisuutta tilanteissa, joissa perheessä on vakava sairaus.

Toiminta tilastonumeroiden valossa

Asiakkaat	2011	2014	2025
yhteensä	427	399	403
naiset	266	246	244
miehet	161	153	159
30–39 v.	123	133	151
40–59 v.	219	144	162
yli 60 v.	33	49	42

Hoidollinen työ

vastaanottoneuvottelu	166	107	23
yksilöneuvottelu	772	627	772
parineuvottelu	574	710	1027
parien erillisneuvottelut	142	124	164
perheneuvottelu	33	34	60
eroryhmät	69	57	-
muut hoidolliset ryhmät	13	26	2

moduuleja yhteensä	1770	1702	2067
--------------------	------	------	------

Tulosyyt / asiakkuus

erokysymykset	57	67	41
vuorovaikutusongelmat	70	74	121
psykososiaalinen kriisi	47	28	19
elämänvaihekriisi	31	12	40
uskottomuus	35	29	14

fyysinen väkivalta, seksuaaliset ongelmat, uskonkysymykset ja sukulaiset = vain muutama

Lisää poimintoja toimintakertomuksista

2015 kertoo, että syksyllä järjestettiin moniammatillinen eroilta, jossa esiintyivät mm. näyttelijä **Elina Ylisuvalo**, pianisti **Päivi Federley**, toimittaja **Katariina Hakaniemi** ja muusikko **Aleksi Hakaniemi**. Tilaisuus sai hyvin palstatilaa mm. Kouvolan Sanomissa.

Muutoin todetaan, että arjen kysymykset ovat tapaamisissa keskeisesti esillä. Hankala taloudellinen tilanne heijastuu perheiden hyvinvointiin. Yleisin tulosy on edelleen vuorovaikutusongelmat; kun kommunikaatio ei suju, vaikeuttaa se arjen sujuvuutta.

Yhteistyötä ja verkottumista tehdään laajalla rintamalla. Mainitaan mm. Pysäkki (ensi- ja turvakoti-yhdistys), Kouvolan perheneuvola ja Ohjaamo sekä nuorisopsykiatrin poliklinikka.

Perheneuvonnalla on kotisivut ja niitä päivitetään säännöllisesti.

Vuosi 2020 oli koronapandemian vaivaama vuosi. Keväällä siirryttiin asiakastyössä toimimaan etäyhteyksien kautta. Osalle siirtyminen oli helppoa. Osa lopetti yhteydenpidon kokonaan ja se tietysti näkyi toimintatilastoissa pienenä laskuna. Hoidollisen työn moduulimäärä oli 1419. Vuonna 2019 se oli 1820, vähennystä 400. Asiakasmäärä väheni vuodessa noin 60 hlöä (485 / v. 2019 > 425 / v. 2020). Eroryhmät saatiin toteutettua suunnitellulla tavalla.

Erilaiset kokoukset siirtyivät keväällä 2020 pääasiassa verkkoon.

Uuttakin kehitettiin. Perustettiin seurakuntayhtymän perhetyön foorumi, johon koottiin yhteen kaikki perhetyötä tekevät seurakunnalliset toimijat. Tavoitteena oli työn parempi koordinointi, päällekkäisyyksien vähentäminen ja palvelun sujuvoittaminen.

Asiakaspalautteen osalta todetaan, että sitä kerätään edelleen asiakkuuden päättyessä ja että palautteen seen koetetaan reagoida herkästi. – Lapsen etua korostetaan; vanhempien hyvä parisuhde tukee lapsen hyvää kasvua.

Vuoden 2020 alusta Palveleva puhelin, kirkon keskusteluapua tarjoava työmuoto, siirtyi osaksi perheneuvontaa. Samalla perheneuvonnan organisaatioon siirtyi vajaa 20 vapaaehtoista pp-päivystäjää. Toiminnanohjaajan tehtävässä on ollut koko 2020-luvun perheneuvoja **Heidi Kääriäinen**. Hän on hoitanut yhteydet kirkkohallitukseen ja huolehtinut päivystäjien perus- ja jatkokoulutuksesta, työn ohjauksesta ja muusta työssä jaksamisesta.

Perheasiain neuvottelukeskukseen toiminta-ajatus on vuosikymmenien ajan pysynyt perusytimeltään aika lailla muuttumattomana. Vuonna 2025 toimintakertomuksessa toiminta-ajatus ja ydintehtävä kirjoitettiin näin: ”Kirkon perheneuvonnassa vahvistetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia kohtaamalla ihmisiä sielunhoidollisen ja terapeuttisen keskustelun avulla parisuhteen ja perheen eri vaiheissa sekä kriisitilanteissa.”

Toimintakertomuksessa nostetaan esiin monipuolinen yhteistyö niiden kanssa, jotka tekevät auttamistyötä ihmisten hyvinvoinnin ja toimivien ihmissuhteiden hyväksi.

Tavoitteeksi oli myös asetettu kertaterapia palvelumuotona ja yhteistyömuotona. Todetaan sen toteutuneen, ja että palvelu on vakiintunut ja että kertaterapiaan ohjattiin myös muilta auttajatahoilta.

Toimintakertomuksesta käy ilmi monella muullakin auttamis- ja hoitoalalla tuttu ilmiö: sovittuja ajanvarauksia perutaan tai ei vaan saavuta sovittuun aikaan.

Vuonna 2025 toimintakulut olivat 280 000 euroa, joista henkilöstökulut noin 250 000 euroa (88 %), sisäisiin vuokriin kului 21 000 €, koulutukseen 4 500 € ja ICT-palveluihin 2 500 €. Viestintään, ilmoitteluun ns. muihin kuluihin vain muutamia sataasia.

2020-luvulla asiakkaat ovat tilastojen mukaan hyvin tavallisia ihmisiä. Heistä 77 % käy töissä, 8 % on eläkkeellä, työttömiä on 4 %, samoin opiskelijoita 4 % ja muita 7 %. Avioliitossa asiakkaista on 63 %, avoliitossa 17 %, naimattomia 10 %, eronneita 9 % ja leskiä 1 % sekä rekisteröidyssä parisuhteessa 0 %.

Asiakkaiden lapsiluku oli vuonna 2010 seuraava: Ei lapsia 38 %, 1 lapsi 20 %, 2 lasta 28 % ja 3 tai enemmän lapsia 14 %. Viidessätoista vuodessa tässä näyttäisi tapahtuneen lievä muutos siihen suuntaan, että lapsettomien määrä on suhteessa hieman vähentynyt ja 1-2 lapsisten asiakkaiden määrä hieman kasvanut. (Tulkinta voi johtua myös tilastointitavan muutoksesta).

Hieman asiakaspalautteesta

Entiset työntekijät muistelevat, että systemaattisesti asiakaspalautetta alettiin kerätä 1990-luvulla. Vuosien mittaan palautteen keräämistä ja hyödyntämistä on koko ajan kehitetty. Jäljempänä on perheneuvoja **Jaana Heikkisen** oivallinen kirjoitus palautteesta.

Esimerkkinä vuosi 2018. Palautteen antajia yhteensä 179, joista naisia 106 (n. 60 %) ja miehiä 73 (n. 40 %). Kokonaisvaltainen tyytyväisyys käynteihin asteikolla 1–10 oli 9,1. Eniten hajontaa tyytyväisyydessä oli 1–4 kertaa käyneillä naisilla (hajonta 5–10). Yleisesti kysely osoitti, että mitä useammin asiakas kävi, sitä tyytyväisempi hän oli. Yli 5 kertaa käyneiden (5–9 tai enemmän) osalta tyytyväisyys oli yleisimmin 9–10 ja heistä kaikkein tyytyväisimpiä olivat 5–9 kertaa käyneet naiset.

Kysymykseen, mikä muuttui käyntien aikana, tuli mm. seuraavia vastauksia: ”ajattelun ja asennoitumisen muutos”, myös ”usko muutoksen mahdollisuuteen vahvistui”. Lisäksi mainittiin ”vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin kehittyminen” ja kyky ”jäsentää asioita”.

Useimmin (5–9) kertaa käyneet vastasivat myös, että ”ymmärretään parisuhdetta nyt paremmin” ja ”puolison huomioiminen on lisääntynyt” sekä ”hyväksytään virheet ja etsitään/löydetään uusia toimintamalleja”.

Kaikkien kohdalta muutosta ei kerrottu tapahtuneen, mutta jo 1–4 käyntikerran jälkeen: ”ajattelu ja suhtautuminen elämään on muuttunut”, ”ymmärretään puhumisen tärkeys”, ”ymmärretään toista” ja ”solmut avautuvat”; ”tilanne rauhoittuu” sekä ”mieliala kohenee”.

Henkilökunta

Johtajat

Pertti Orrela	1976–31.12.1984
Tuomo Weckroth	01.09.1985–21.1.1998
Kaisa Rajamäki	01.08.1999–2006
Hannu Sironen	16.08.2006–2010
Sirkka Laine-Haimi	01.02.2010–2021
Mia Rätty	01.01.2022–

Vuoden 2022 alussa johtajan virka muuttui yhteisten työalojen päällikön viraksi. Hänen alaisuuteensa kuuluvat perheneuvonta, kehitysvammaistyö, sairaalasielunhoito, palveleva puhelin sekä oppilaitostyö. Uuden 1.1.2027 aloittavan Kouvolan seurakunnan organisaatiossa perheneuvonnalla ei ole enää omaa johtajaa.

Perheneuvojat

Pertti Orrela	1976–1984
Kirsi Ijäs	1977–1978
Maija Mäkelä	1978–1986
Leena Merikallio	1986–2020
(myöhemmin Varha)	
Matti Mäkelä vs.	1984–1985
Anneli Rissanen	1987–1988
Hannu Kuikka	1987–1989
Ritva Salonen	1989–2003
Hannu Sironen	1990–2010
Kaisa Sahla vs.	1990–1997
(myöhemmin Rajamäki)	
Tytti Dadu vs.	viransijaisena 1989–1992
Veijo Pesonen vs.	ylimääräinen perheneuvoja 1999
Leena Inkilä vs.	2000–2004 (teki sijaisuuksia)
Maisa Sipi	2003–2004
Pia Harmokivi	2006–2015
Kaija-Liisa Lindberg	(sijaisti Harmokiveä 6 kk vuonna 2008)
Sirkka Laine	2004–(v. 2010–2021 johtajana)
(myöhemmin Laine-Haimi)	
Heidi Kääriäinen	2014–aluksi Harmokiven sijainen; PP:n toiminnanohjaaja 2020 -
Jaana Heikkinen	2021–

Toimistosihteerit / vastaanottosihteerit

Hilkka Välimäki	1977–1983
Mervi Syd (-Rocklin)	1983–2005; vuosien varrella perhe- ja virkavapaajaksoja
Eila Nurmikari vs.	1981–1982
Pirjo Ahlbom vs.	1987–1989
Reija Mattila vs.	1991
Jaana Heikkinen	12.2.1999–aluksi sijaisuuksia, vakinaisessa virassa 2007–2021

Johtokunnat ja vastuuryhmät

Ensimmäisen johtokunnan muodostivat **Risto Oksa** (pj.), **Sirkka Ahtiainen** ja **Pauli Wilska** (Kouvola) sekä **Sakari Nummela** (vpj) ja **Maila Helminen** (Kuusankoski). Kirkkoherrat **Pentti Heikkilä** ja **Taisto Huttunen**. Sihteeri Pertti Orrela.

Johtokunnan puheenjohtajina vuodesta 1983

Ilkka Hytönen	1983–1986
Hilkka-Liisa Hirvikallio	1987–1998
Martti Toukoaho	1999–2002
Harriet Lonka	2003–2006
Antero Rossi	2007–2008
Raija Toikka	2009–2010
Merja Tenetz	2011–2014

Varapuheenjohtajat vuodesta 1987

Pentti Kantola	1987–1990
Tapio Aalto	1991–1994
Stina Sundholm	1995–2002
Irma Iitti	2003–2006
Merja Tenetz	2007–2010
Juha Vainikka	2009–2010
Mikko Rasimus	2011–2014

Johtokunnan jäsenet vuodesta 1983

Maila Helminen	1976–1994
Erkki Priha	1983–1986
Ritva Oikkonen	1983–1990
Heikki Keljo	1983–1986
Eila Korjala	1983–1990
Pirkko Latukka	1987–1990
Raimo Puntanen	1991–1994
Martti Toukoaho	1991–1998
Marjatta Hasu	1991–1994
Anita Lakka-Lepistö	1995–2002
Pekka Turunen	1995–2006
Kirsi Trygg	1995–1998
Ensio Töttö	1995–1998
Inkeri Marttila	1998–2002
Tarja Savolainen	1998–2002
Tuula Orrela	1999–2006
Hilkka Heiskanen	1999–2006
Kimmo Pilli	2003–2006
Ismo Sipakko	2003–2004
Merja Mörsky	2005–2006
Raija Toikka	2007–2009
Ilkka Sarpola	2007–2009
Anneli Laitinen-Munukka	2007–2009
Ville Korhonen	2007–2009
Minna Mäkelä	2007–2009

Sakari Kälviäinen	2010–2011
Hannu Laukkala	2010–2011
Sirkka Manelius	2010–2011
Veikko Lehtinen	2011–2014
Anne Mynttinen	2011–2014
Madleena Ollila	2011–2014

Vastuuryhmien puheenjohtajat vuodesta 2015

Jutta Hartikainen	2015–2022
Matti Vironen	2023–2026

Vastuuryhmien jäsenet vuodesta 2015

Esko Lavonen	2015–2018	Minna-Kristiina Mattila	2021–2022
Tero Hinkkanen	2015–2022	Juho Kangas	2021–2022
Liisa Varjola	2015–2018	Anne-Mari Paloniemi	2021–2022
Sari Lankinen	2015–2018	Nuutti Lehtinen	2023–2024
Vuokko Suutari	2019–2020	Iiris Kontra	2023–2026
Kari Pelkonen	2019–2020	Anne Heilala	2023–2026
Kari Pasi	2019–2020	Tarja Rantanen	2023–2026
Matti Heino	2021–2026	Ilpo Ruokonen	2025–2026

Yhteisen kirkkoneuvoston edustajat

Irma Ratasvuori	2009–2010
Vesa Parviainen	2011–2015
Tero Suutari	2016–2018
Mia Ylä-Outinen	2019–2022
Ritva Janhunen	2021–2022
Jutta Hartikainen	2023–2026

”Viran puolesta” johtokuntien ja vastuuryhmien kokouksiin osallistuminen on vuosikymmenien kuluessa vaihdellut. Johtaja on pääsääntöisesti toiminut esittelijänä ja toimistos sihteeri (vast.) kokouksen sihteerinä. Muu henkilökunta on osallistunut kokouksiin vähän vaihtelevasti ja tarpeen mukaan. Alkuvuosina myös sopijaseurakuntien kirkkoherrat osallistuivat kokouksiin muiden työtehtävien niin salliessa. Yhtymän aikana yhteisen kirkkovaltuuston ja kirkkoneuvoston puheenjohtajilla ja/tai varapuheenjohtajilla on ollut osanotto- ja puheoikeus sekä johtokunnan että vastuuryhmän kokouksissa.

Kirkkohallituksen edustajalla oli mahdollisuus osallistua johtokunnan kokouksiin. Työalajohtaja Matti Esko hoiti tätä tehtävää vuoteen 2010 saakka ja **Päivi Kähkönen** vuodet 2011–2018. Vuonna 2012 perustettiin kasvatuksen ja perheasioiden yksikkö. Sitä johti Päivi Kähkönen vuoteen 2018. Sen jälkeen johtajaksi valittiin **Jarmo Kokkonen**. Vuoden 2022 jälkeen yksikön nimeksi tuli jumalanpalvelus ja kasvatus. Sen alaisuudessa perheasiat ovat nykyisin. **Sari-Annika Pettinen** oli kirkkohallituksessa perheneuvonnan ja perheasioiden johtava asiantuntija vuodesta 2019 vuoteen 2025. Tällä hetkellä perheneuvonnan asiantuntijana toimii **Petri Patronen**.

Johtokunnat kokoontuivat vuosittain keskimäärin 3–5 kertaa, riippuen päätettävien asioiden määrästä. Samoin vastuuryhmät ovat kokoontuneet johtosäännössä määritellysti tarpeen mukaan. Seurakuntayhtymän aikana perheasiain neuvottelukeskukseen luottamushenkilöorganisaatio oli lähes jatkuvassa käymistilassa. Ensin oli oma johtokunta, sitten vuodesta 2015 oma vastuuryhmä ja viime vuosina perheasiain neuvottelukeskukseen ja palvelevan puhelimen yhteinen vastuuryhmä.

Neuvottelupäivät ja koulutus

Heti perheneuvonnan käynnistyessä Suomessa tiedettiin, että se on työtä, joka vaatii onnistuakseen erityiskoulutusta. Kirkon perheneuvonnan viisi vuosikymmentä -kirjan (Kaarle Viika 1994) mukaan ensimmäiset erikoistumiskurssit järjestettiin 1951. Kurssin nimi oli ”avioliittoneuvojien valmennus-kurssi” ja se oli viiden illan (klo 18–21.30) mittainen.

Yhteistyön ja konsultaatioiden tärkeys havaittiin jo varhain. Konsultaation tarvetta synnyttivät erityisesti psyykkisten ongelmien sekä juridisten kysymysten osuus avoliittoneuvonnassa. Koulutuksellista yhteistyötä tehtiin erityisesti Väestöliiton, A-klinikkasäätiön ja sosiaalihuollon kanssa. Tältä pohjalta toteutettiin lukuisia yhteistyöprojekteja myös paikallisesti.

Perheneuvojiksi tuli teologien lisäksi 1970-luvulla psykologeja ja sosiaalityöntekijöitä, joille kirkon arvomaailma ei ollut kovin tuttu. Perheneuvojan erityiskoulutus kestää nyt (2026) noin 2,5 vuotta. Se on laaja ja tiivis koulutuskokonaisuus. Lisäksi kaikenlaiset yhteiset tapaamiset virkistävät ja rikastuttavat eri koulutuksen saaneita ja eri seurakunnista tulleita työntekijöitä.

Mittava sosiaalihuoltolain uudistus, ns. VALTAVA- lainsäädäntö 1980-luvulla toi perheneuvontaan uutta ja haastoi koulutusjärjestelmää jatkuvaan uuden oppimiseen.

Kaarle Viikan kirja ”Kirkon perheneuvontaa viisi vuosikymmentä” ja Pohjois-Kymenlaakson / Kouvolan perheneuvonnan toimintasuunnitelmat antavat selkeän kuvan jatkuvan koulutuksen tarpeesta. Eri alojen kurssit, neuvottelupäivät, seminaarit ja monet muut valtakunnalliset, hiippakuntakohtaiset ja paikalliset tilaisuudet ja tapahtumat vastaavat ”jatkuvan kouluttautumisen” tarpeeseen.

Niin kuin aiemmin on todettu ns. hyvinä vuosikymmeninä kirkko koulutti työntekijöitään nyt jo eläköityneiden ihmisten mielestä hyvin. Viime vuosina koulutusmäärärahojen niukkuus on rajoittanut valtakunnallisille neuvottelupäiville osallistumista. Käytettävissä oleva raha on käytetty koulutukseen ja onpa joku hankkinut koulutusta myös omalla kustannuksellaan. Mia Rättyä lainaten ”tämä joukko on erittäin koulutus- ja kehitysmysteistä.”

Perheneuvontatyön monipuolisuutta kuvaa muutama nosto koulutuksista: perhe- ja paripsykoterapia, ratkaisukeskeinen terapia, seksuaaliterapia, uusperheneuvojakoulutus, tunnekeskeinen pariterapia, EMDR kehollinen traumaterapia sekä joukko lyhyitä koulutuksia aineina mm. traumat, väkivalta ja päihteet. Kaikki nykyiset Kouvolan perheneuvojat ovat käyneet perheasioiden sovittelukoulutuksen, jota vaaditaan sovittelujen tekemiseen.

Ne perheneuvojat, jotka toimivat työnohjaajina, ovat luonnollisesti saaneet myös siihen koulutuksen, jota jatko- ja täydennyskoulutuksella ylläpidetään ja päivitetään. Pohjois-Kymenlaakson perheasiain neuvottelukeskusten johtajana vv. 1985–1998 toiminut Tuomo Weckroth toimi kirkon perheasiain toimiston koulutussihteerinä ennen Kouvolaan siirtymistä. Täällä virassa ollessaan hän osallistui eri työryhmissä valtakunnallisen koulutuksen suunnitteluun ja osaltaan myös niiden ja alueellisten koulutusten toteuttamiseen.

Yhteistyötahoja

Yhteistyötä on tehty aina eri kumppaneiden kanssa. Alkulehdillä on luettelo Pertti Orrelan johtajakauden yhteistyötahoista. Leena Varha kertoo, että myös Tuomo Weckroth oli aktiivinen verkottuja. Yhteisiä koulutuksia ja muita tapahtumia oli mm A-klinikan, perheneuvolan ja terveyskeskuspsykologien kanssa. Ylivelkaantuneille tarkoitettu NIVEL-ryhmä toimi itsenäisesti, mutta löyhästi yhteydessä perheasiain neuvottelukeskukseen.

Alle olen koonnut luettelon niitä yhteistyötahoja, joiden kanssa perheasiain neuvottelukeskus on vuosikymmenien varrella tehnyt pitempiaikaista yhteistyötä. Järjestys on satunnainen ja tässä esityksessä käytän niitä nimiä, jotka kulloinkin ovat olleet käytössä.

- toiminta-alueen kunnat ja kaupungit
- toiminta-alueen seurakunnat
- sairaalasielunhoito
- Kymenlaakson ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirit (myöhemmin sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymät ja viimeksi hyvinvointialueet)
- Kymenlaakson perhekeskus
- Terveyskeskukset ja terveyskeskuspsykologit
- Mielenterveystoimistot ja nuorisopsykiatrin poliklinikka
- Kasvatus- ja perheneuvolat
- A-klinikkasäätiö ja paikallinen A-klinikka
- Suomen Delfins ry (tukijärjestö, joka auttaa lapsena kaltoinkohdeltuja, väkivaltaa kokeneita tai seksuaalisesti hyväksikäytettyjä aikuisia)
- Lakiasiantoimistot mm. varatuomari Tapani Virtanen
- Väestöliitto
- Valkealan kristillinen kansanopisto
- Kaupunkien nuorisotyö (mm. Ohjaamo)
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto
- Vuoroveto -kriisikeskus
- Ensi- ja turvakotiyhdistys mm. Pysäkki -toiminta perheväkivallan ehkäisemiseksi
- Kouvolan poliisilaitos
- Kouvolan kihlakunnan syyttäjät (myöhemmin Kymenlaakson syyttäjäpalvelut)

Koulutusyhteistyötä on tehty rovastikunnan, hiippakunnan ja kirkkohallituksen ja kirkon koulutuskeskuksen kanssa. Mervi Syd muistaa, että hänen aikanaan yhteistyö Mikkelin hiippakunnan kanssa oli säännöllistä; oli yhteisiä tapaamisia, koulutusta ja työnohjauksia. Nyt on edustus Mikkelin hiippakunnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöryhmässä sekä moniammatillisessa lasten surussa tukemisen ryhmässä, joka kokoaa kouvolaalaisia ammattilaisia.

Työnohjaus – osa perheasiain neuvottelukeskukseen työtä

Työnohjaus on pitkään ollut merkittävä osa perheasiain neuvottelukeskukseen työtä. Kolmella työntekijällä on kirkon työnohjaajakoulutus. Työnohjauksessa käy pääasiassa seurakuntien työntekijöitä. Tämäkin osaltaan vahvistaa perheasiain neuvottelukeskukseen yhteyttä muuhun seurakuntaan.

Työnohjauksessa käyvien ammattiryhmäjakama on laaja. Kysyntää on nykypäivänä enemmän kuin on mahdollista ottaa uusia asiakkaita. Niinpä joillekin joudutaan sanomaan, ettei juuri nyt uusia mahdu.

Edellä on todettu, että koronapandemian aikana huomattiin, että työnohjaus on mahdollista tehdä myös etänä. Hyväksi koettua mallia on jatkettu ja kehitetty myös koronan jälkeen.

Työnohjausjaksot ovat usein pitkiä. Pisimmillään ohjauskertoja on 40. Lyhyemmät työnohjaukset voivat olla muutamasta kerrasta ylöspäin. Hannu Sironen totesi omia aikojaan muistellessa, että työnohjaus antoi laajan näkymän koko kirkon työhön ja seurakuntien tilanteeseen. Samaa sanovat nykyisetkin työntekijät.

Perheneuvojan työ on ainakin ajoittain kuormittavaa, koska joka päivä työssä otetaan vastaan valtava määrä joskus suuriakin tunteita. Monta kertaa ihmiset ovat tullessaan jonkin asteisessa kriisissä. Kun työntekijän tehtävänä on kuunnella, pyrkiä säätelemään tunnetiloja ja luomaan toivoa, työ kuluttaa henkisiä voimavaroja. Niinpä onkin luonnollista, että perheneuvojat paitsi toimivat työnohjaajina, ovat myös itse työnohjauksen asiakkaita.

Työntekijöiden muistoista poimittua

Ensimmäinen tietokone tuli taloon ”Pertti Orrelan aikakaudella”. Mervi Syd kertoo, että uuden laitteen vastaanotto oli vaihtelevaa; osa alkoi hyödyntää sitä välittömästi, joidenkin osalta totuttelu kesti vähän kauemmin. Joku oli onnellinen, kun ei tietokoneeseen tarvinnut työssä koskea, mutta eläkkeellä mieli oli muuttunut. Siitä tuli oiva väline sukututkimuksen teossa.

Tietokoneaikakauteen siirryttäessä Kouvola oli kokeilupaikkakunta. Mervi Syd toimi perheasiain neuvottelukeskukseen käyttöön suunnitellun ohjelman valtakunnallisena testaajana.

Aluksi oli vähän epäselvää, mihin tietokone pystyy. Silloisen tietokoneen rajoja kokeiltiin mm. kysymällä asiakasohjelmasta tietoja, mitä siinä ei ollut. Ajatus kulki niin, että kun on tietokone, se vastaa siihen, mitä siltä kysytään! Aluksi koneen käyttömahdollisuus oli rajallinen; siihen saattoi kirjata pääasiassa vain tilasto- ym. tiedot ja välittää ne edelleen hallintoon. Koneesta oli apua myös ajanvarauksessa, asiakastietojen kirjaamisessa ja muistiinpanojen yms. tekemisessä asiakastapaamisissa.

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset on perheneuvonnassa huomioitu ja niihin reagoitu. Sirkka Laine-Haimi kertoo: ”Kun alueen paperitehtaita lopetettiin, tarjottiin työntekijöille ja heidän perheilleen tilapäinen ohituskaista perheneuvontaan”. Toinen esimerkki on, miten jonoihin on reagoitu; ”asiakkuuden kestoja on jouduttu miettimään tarkoin ja joskus tapauskohtaisesti rajaamaan.”

Vuosien mittaan kerätyistä palautteista huokuu kiitollisuus työtä kohtaan: ”Kiitos, teette tärkeää työtä.” Koetaan, että palvelu on ”kannustavaa, puolueetonta, ymmärtäväistä, rohkaisevaa, silmiä avaava, ei syyllistävä, mukavan rento tunnelma.” Useampi asiakas on myös sanonut: ”maksan mielelläni kirkollisveroa, kun sillä saa tällaista palvelua”.

Hannu Sironen vertaa aloittamistaan perheneuvonnassa 1990 tähän päivään. Hakiessaan tehtävään, häneltä kysyttiin asioita, joita 2020-luvulla ei sovi kysellä. Hannulta kysyttiin mm. uskonnollisesta vakaumuksesta, alkoholin käytöstä ja tupakoinnista!

Työ oli jo 1990-luvulla hektistä. Asiakkaita riitti ruuhkaksi asti ja se johti ainakin jonkin asteiseen työn priorisointiin; Hannu keskittyi perheneuvojan perustyöhön. Hän kertoo myös, että yhteistyö ylläpitäjäseurakuntien kanssa jäi melko vähälle. Pääasiassa reagoitiin pyyntöihin, joita lähinnä lapsi- ja nuorisotyön puolelta tuli. Enemminkin olisi voitu tehdä, jos aikaa olisi ollut enemmän.

Hannu Sironen toimi myös työnohjaajana ja sitä kautta hän pääsi näkemään seurakuntaa työyhteisönä. Yhteisönä, jota vaivasi samat ongelmat kuin työyhteisöissä yleensä: oli johtamisongelmia, häirintää, vääränlaista vallankäyttöä ja vuorovaikutustaitojen puutetta.

Oman mausteensa soppaan toi, että ristiriitoja ohitettiin ”hengellistämällä” ongelma. Hän ehti nähdä myös positiivisen muutoksen, kun johtamis- ja ihmissuhdetaitojen koulutusta alkoi enenemässä määrin tulla seurakuntiinkin.

Siroksen kahdenkymmenen vuoden työuran aikana työskentelyote muuttui ratkaisukeskeisempään suuntaan. Pari- ja tiimityöskentely asiakaspariskuntien kanssa lisääntyi, josta seurasi, että keskinäinen tilanteiden reflektointi oli välitöntä ja avointa.

Hannun aikana käytössä oli jonkin aikaa myös ns. peilihuonemalli (vastaanottotilassa oli iso peili, jonka takana toinen työntekijä istui ja teki muistiinpanoja keskustelusta). Siitä kuitenkin luovuttiin, ja jos kahden työntekijän mukana olo koettiin hyväksi, he molemmat olivat asiakkaan kanssa kasvotusten.

Läpi vuosikymmenten toimintasuunnitelmista ja -kertomuksista heijastuu kokemus siitä, että perheiden hyvinvoinnin parantamisella on vahva yhteiskunnallinen vaikutus. Työtä tekevät monet tahot yhdessä ja erikseen. Siinä kokonaisuudessa kirkon perheneuvonnalla on oma osansa edistää kotien rauhaa ja ihmisten hyvinvointia.

Perheneuvonta- ovipönkkä elämään. Miksi kirkko tekee perheneuvontatyötä

Mia Rätty, yhteisten erityistyöalojen päällikkö

*Perheneuvonnan arvoina ovat usko, toivo ja rakkaus.
Nämä ovat Jumalan lahjoja ihmiselle ja samalla kirkon työn
perusarvoja, joita elämme todeksi rakentamalla yhteyttä itseen,
toiseen ja Jumalaan. Vahvistamme toivoa kaikissa elämäntilanteissa ja
luotamme Jumalan läsnäoloon jokaisessa kohtaamisessa, tuemme
ihmisen kasvua suhteessa itseen, toisiin ja Jumalaan
kohtaamalla hänet aidosti ja ammattitaitoisesti, rohkaistem-
me ihmistä kasvamaan Jumalan luomana omaksi itsekseen.*

Ote kirkon perheneuvonnan arvoista tiivistää kauniisti sitä, miksi kirkossa on tehty perheneuvonta-työtä jo yli 80 vuotta. Vuosien varrella on tullut kriittisiäkin kommentteja: työ ihmissuhteiden äärellä ei ole kirkon ydintyötä, sitä ei tarvitse rahoittaa. Jos katsomme asiaa siitä näkökulmasta, mistä kaikki alkoi, niin tällainen kohtaava työ on mitä suurimmissa määrin ytimessä. Ihminen luotiin Jumalan kosketuksesta ja kun Poika tuli maailmaan, hän kohtasi ihmiset heidän arjessaan. Rakkauden tuleminen lähelle oman elämän kipeimpiä kysymyksiä muutti kaiken ja synnytti uuden toivon. Rakkautta ei voi kokea etäältä, vaan sen on tultava lähelle. Perheneuvonnassa kirkko tulee lähelle ihmistä ja ojentaa auttavan käden: ”On toivoa. Mietitään yhdessä.”

Itse olen hahmottanut perheneuvontaa ja kaikkea kirkossa tehtävää kohtaavaa työtä ovipönkkä vertauksen kautta. Suhteet ovat ihmiselle kuin ovi. Ovi, jonka kautta vuorovaikutus itseen, toisiin ja Jumalaan toteutuu. Ihminen on luotu suhteisiin ja niiden kautta saamme mielekkyyden ja elävyyden tunteen. Kun ihminen on kipeässä kohdassa, hän valitsee suojaako itseään kivulta sulkeutumalla vai pysymällä avoimena. Sulkeutuminen vie usein yksinäisyyden suuntaan: ”En minä mitään apua kaipaa, itse on selvittävä”, ”kun Jumala salli tämän, en tarvitse häntä enää.” ”Loukkasit minua, enää en päästä lähelle.” Halu hakea apua on tärkeä suunnan valinta tässä mielessä. Kriisin keskellä koettu myötätunto ja kuuntelu auttavat pitämään sisimmän avoimena. Perheneuvonta on ihmisen vaikeina hetkinä kuin ovipönkkä, joka estää ihmistä sulkemasta itseään. Kun ovi pysyy vähänkin auki, rakkaus ja sovinto saavat mahdollisuuden päästä sisään ja kaikki se hyvä, mitä Jumalalla on kunkin varalle, voi löytää paikkansa. Kaikki kirkossa tehtävä kunnioittava ja hyväksyvä auttamistyö ja kohtaaminen ovat Jumalan itsensä työtä. Se on hänen rakkauden kieltään.

Silloin kun ihminen on tarvitsevimmillaan, kohtaamisen vaikutus on järisyttävän suuri. Siksi en ihmettele kuinka merkittäväksi asiakkaat kuvaavat meillä käymistä. Kuulluksi ja hyväksytyksi tuleminen on voimakas kokemus ja ollessaan kirkon järjestämässä palvelussa, ihmisen mielessä hyväksyntä ja lämpö linkittyvät omaan seurakuntaan ja Jumalaan. Syntyy kokemus: seurakunta välittää, Jumala välittää. Osa on maininnut maksavansa mielellään kirkollisveroja saadessaan tällaista palvelua. Perheneuvonta tuottaa hyvää mielikuvaa kirkosta ja yllättää iloisesti niitä, joilla on kielteinen tai suppea kuva seurakunnan toiminnasta. Perheneuvonnan asiakashuoneissa sivutaan kaikkia ihmisen tasoja ja työ on ytimeltään syvästi hengellistä työtä, vaikka Jumalasta ei aina puhuta.

Vanhempien saama tuki sataa lasten laariin ja työllä onkin paljon lapsivaikutuksia. Moni taaperokin on ollut tapaamisissa mukana, samoin nuoria äidin tai isän kanssa ja vanhempi aikuisen lapsensa kanssa lähentymisen toiveissa. Työtä tehdään kaikkien lähisuhteiden hyväksi.

Väitän, että perheneuvonnan merkitys kirkon työmuotona on suurempi kuin ymmärretään. Perheneuvonnan asiakkaat saavat kokemuksen seurakunnasta, vaikka eivät osallistuisi muuhun toimintaan. Kerromme myös mitä kaikkea toimintaa ja tukea seurakunta tarjoaa. Perheneuvontaan on alusta asti hakeutunut paljon ihmisiä eikä suuntaus ole muuttunut. Tarve on suurta ja asiakkuuteen pääsemistä joutuu odottamaan. Perheneuvontaa ei uhkaa vähenevä tarve, pikemminkin päinvastoin. Tämä on työtä, jolle tulee aina olemaan kysyntää.

Tulevina vuosina varojen vähentyessä seurakunnat pohtivat mitä toimintaa ylläpidetään, mitä vähennetään. Juuri tällä hetkellä avun ja tuen saaminen yhteiskunnallisestikin näyttää heikkenevän huolestuttavasti. Toivon, että Kouvolassa aina tehdään arvovalintoja ja osoitetaan resursseja perheiden ja kriisissä olevien auttamiseen. Myönnän, että hieman huolettaa saako perheneuvonta säilyttää riittävät resurssit tulevaisuudessa, samoin se, että vuoden 2027 alusta ensimmäistä kertaa perheneuvonnassa ei ole enää omaa johtajaa. Tulevaisuuden epäselvyyden keskelläkin olen ylpeä kirkosta, jolla on näin tavoittava ja toimiva työmuoto. Vuosikymmenien ajan on tehty työtä, jolla on ollut suuria vaikutuksia seutukunnan ihmisiin. Työnohjauksen kautta on tuettu myös lukemattomia kirkon työntekijöitä jaksamaan ja kehittymään työssään.

Rahoittaessaan perheneuvontatyötä seurakunta ostaa perheisiin yhteyden ja sovinnon mahdollisuuksia, lasten parempaa hyvinvointia ja keinoja selvitä elämän vaikeissa hetkissä. Tämä työmuoto on puhetta Jumalan rakkaudesta ja ihmisarvosta. Ihminen ei koskaan unohda sitä, että sai apua. Perheneuvonta on armon paikka.

Suhteiden äärellä – tulokset ja asiakaspalautteet kertovat perheneuvonnan merkityksestä

Jaana Heikkinen, perheneuvoja

Kirkon perheneuvonta Kouvolassa on kulkenut ihmisten rinnalla jo viiden vuosikymmenen ajan. Perheneuvontatyön ytimessä on ajatus, että suhde itseen ja suhde toiseen ovat keskeisiä hyvinvoinnin ja elämän mielekkyyden kannalta. Samalla tiedämme, että suhteessa oleminen ei ole aina helppoa. Juuri siksi palveluumme hakeudutaan.

Kohtaamme ihmisiä heidän elämänsä tärkeissä kysymyksissä: ristiriidoissa, etäännyttämisessä, kriiseissä ja muutoksissa. Vuonna 2025 Kouvolan perheneuvontaan hakeutumisen yleisimmät syyt olivat vuorovaikutusongelmat, erokysymykset sekä elämänvaiheisiin liittyvät kriisit. Näiden rinnalla merkittävänä kokonaisuutena näkyivät myös erilaiset psykososiaaliset vaikeudet.

Keräämme perheneuvonnassa asiakaspalautetta kehittääksemme työtämme ja varmistaaksemme sen vastaavan asiakkaiden tarpeisiin. Palautteet kertovat, että mahdollisuus tulla kuulluksi, kohdatuksi ja ymmärretyksi on monelle ratkaiseva askel eteenpäin. Palautteiden avulla saamme myös arvokasta tietoa työmme vaikutuksesta ja siitä, mitkä tekijät tukevat muutosta ihmisten elämässä.

Vuorovaikutusongelmat ovat usein pitkälle kehittyneitä tilanteita, joissa puhuminen ei enää onnistu tai kuunteleminen on vaikeaa. Puhumattomuuden taustalla on usein pelko siitä, ettei tule kuulluksi ja ymmärretyksi. Asiakaspalautteissa nousee toistuvasti esiin, miten merkityksellistä on saada ulkopuolinen, turvallinen tila pysähtyä ja opetella uudelleen vuorovaikutuksen taitoja. Perheneuvonnassa pyritäänkin lisäämään ymmärrystä ja rakentamaan siltoja ihmisten välille – askel kerrallaan.

”Kyllä kuulluksi tuleminen on kaiken A ja O. Perheneuvoja kuunteli meitä ja nyt opettelemme sitä kotona. Yhteiselo on jo nyt rauhallisempaa ja tasaisempaa.”

”Meitä auttoi se, että kipukohdista pystyttiin puhumaan ulkopuolisen avulla. Parisuhde on nyt rehellisemmällä pohjalla. Läheisyyttä on enemmän.”

Erokysymykset muodostavat toisen suuren kokonaisuuden. Ero on usein raskas ja monitasoinen prosessi, johon liittyy surua, pettymystä, vihaa ja epävarmuutta tulevasta. Perheneuvonnassa työskentelyn tavoitteena ei aina ole suhteen säilyminen, vaan hyvän, kunnioittavan eron mahdollistaminen.

”Emme palanneet yhteen, mutta ymmärsimme miten tärkeää lapsille on se, että pystymme yhdessä huolehtimaan heistä eronkin jälkeen.”

”Suhde ei pelastunut, mutta keskustelut loivat meille rauhallisemman tavan päättää yhteiselo.”

Kolmas keskeinen tulos liittyy elämänvaiheisiin ja erilaisiin siirtymiin. Näitä ovat raskaus, lapsen syntymä, lapsettomuus, lapsen kouluun lähtö, murrosikä, parisuhteen solmiminen, ikäkausikriisit, eläkkeelle jääminen, niin sanottu ”tyhjän pesän” vaihe sekä kuolema. Elämä tuo mukanaan väistämättä muutoksia, jotka haastavat sekä yksilöä että ihmissuhteita. Näissä siirtymissä korostuu tarve löytää uusia tapoja olla suhteessa itseensä ja toisiin.

*”Kasvoin hyväksi vanhemmaksi, kun
ymmärsin, mistä pelkoni olivat lähtöisin.”*

*”Elämäntilanne ei muuttunut, mutta oma
suhautumiseni siihen muuttui, ja se toi helpotusta.”*

Psykososiaaliset vaikeudet kulkevat usein rinnakkain näiden teemojen kanssa. Esimerkiksi uupumus tai masennus voi heikentää kykyä olla läsnä toiselle, ja ahdistuneisuus voi lisätä väärinymmärryksiä tai vetäytymistä. Mustasukkaisuus voi kuormittaa suhdetta luottamuksen näkökulmasta, ja riippuvuudet voivat murentaa arjen rakennetta ja turvallisuutta.

” Sain elämäniloni takaisin ja rohkeutta olla juuri tällainen.”

*”Sain puhua uupumuksestani avoimesti ja ilman pelkoa, että
minua arvostellaan. Myötätunto itseäni kohtaa lisääntyi.”*

Vaikka lapset eivät yleensä ole mukana perheneuvonnan tapaamisissa, ovat he työskentelyssä jatkuvasti läsnä. Vanhemmuuden tukeminen on keskeinen osa työtämme. Vanhempien välinen suhde ja vuorovaikutus vaikuttavat suoraan lapsen kasvuympäristöön. Kun aikuisten välinen ymmärrys lisääntyy ja ristiriitoja opitaan käsittelemään rakentavasti, syntyy lapselle turvallisempi arki.

*”Perheen yhteinen aika on lisääntynyt,
mikä on tosi kivaa meille kaikille.”*

*” Ymmärrämme paremmin, mitä lapsemme
tarvitsee meiltä tässä tilanteessa.”*

”Ymmärsimme, miten meidän riidat vaikuttavat lapsiimme.”

*” Kodin tilanne on rauhoittunut ja
ilmapiiri parantunut, olemme lähentyneet.”*

*”Lapset näyttävät tunteitaan avoimemmin.
Kotona on mennyt sujuvammin.”*

Kirkon perheneuvonnan erityisyys liittyy sen arvopohjaan. Työmme rakentuu kristilliselle ihmiskäsitykselle, jossa jokainen ihminen on arvokas, ainutlaatuinen ja hyväksytty. Tämä näkyy tavassamme kohdata: ilman tuomitsemista, kuunnellen ja kunnioittaen.

Maailma on muuttunut paljon siitä, kun Kouvolassa aloitettiin perheneuvonta 50 vuotta sitten. Muutoksista huolimatta ihmisen perustarpeet ovat säilyneet: tarve tulla nähdyksi, kuulluksi ja kohdatuksi. Asiakaspalautteissa korostuu usein kiitollisuus siitä, että Kouvolassa on yhä saatavilla ammatillista apua maksutta ja matalalla kynnyksellä.

*”Oli helpottavaa, että tänne oli mahdollista
tulla ilman pelkoa leimautumisesta.”*

”Erittäin tarpeellinen ja asiantunteva palvelu.”

”Hyvä palvelu, josta maksan mielelläni kirkollisveroa. Kiitos avusta!”

Tukena parisuhteen päättyessä

Sirkka Laine-Haimi, perheneuvoja

Esimerkkitapauksessa pari tulee perheneuvontaan ajoissa ja yhdessä tehdään töitä parisuhteen hyväksi. Pari selittää kriisinsä ja jatkaa eteenpäin entistä vahvempana. Valitettavasti näin ei aina tapahdu: monet ottavat perheneuvontaan yhteyttä parisuhteen pelastamiseksi liian myöhään. Tutkimukset osoittavat, että ihmiset miettivät ulkopuolisen avun hakemista pitkään ja yrittävät ratkoa ongelmansa keskenään. Aina se ei onnistu.

Perheneuvontaan tuleminen onkin usein pariskunnalle se viimeinen oljenkorsi, johon yritetään tarrautua ennen eropäätöstä. Ehkä mieltä rauhoittaa se, että on käyty puhumassa ja odotetaan, että perhe-neuvoja ikään kuin antaisi luvan erota.

Perheneuvonnassa ratkaisu erota vai ei, jätetään aina pariskunnalle itselleen. Joskus kuulee kysyttävän eroavatko parit liian helposti. Itselle työ perheneuvojana on osoittanut, että useimmat perheneuvontaan tulevat parit haluavat kääntää kaikki kivet sen hyväksi, ettei heidän tarvitsisi erota.

Parisuhteen päättyminen voi olla yksi elämän vaikeimmista kriiseistä. Se on sitä erityisesti silloin, kun suhde on koettu merkitykselliseksi ja tärkeäksi eikä itse olisi halunnut sen päättyvän. Moni parisuhteen päättymisen kokenut kuvaakin eroa sanalla kuolema ilman lesken statusta tai hautajaisia. Moni kokee jäävänsä erosurunsa kanssa yksin. Ehkä jopa häpeää suruaan varsinkin, jos ex-kumppani on jo aloittanut näkyvästi uuden elämän uuden kumppanin rinnalla.

Toisaalta perheneuvontaan tulee myös niitä pareja, joissa toinen on jo tehnyt eropäätöksen ja tuo kumppaninsa perheneuvontaan hoidettavaksi. Tämä saattaa yrittää yksin suhteensa pelastamista, koska hänelle ei ole uskallettu kertoa eropäätöstä. Kokemusta kuvaa hyvin ilmaisu ”löyhässä hirressä roikuminen”. Siksi sanonkin aika suoraan sen, että jos toinen on päättänyt erota, on vähemmän julmaa se, että kertoo päätöksestään kuin se, että antaa toisen ymmärtää, että parisuhde olisi vielä pelastettavissa. Silloin sen osapuolen, joka ei eroa halua, on pikkuhiljaa valmistauduttava lähestyvään eroon. Hänelle tie eron hyväksymiseen on usein pitkä ja sisältää monenlaisia vaiheita. Silloin yksilökäynnit perheneuvonnassa voivat olla iso apu.

Ero ei ole helppo myöskään sille osapuolelle, joka sitä aktiivisesti haluaa. Hän joutuu usein työstämään syyllisyyden tunteita, jotka liittyvät eropäätöksen tekemiseen. Ehkä hänen on vaikeampi myös näyttää, tuntea tai tunnistaa niitä haikeita tunteita, joita eroaminen herättää. Jokaisessa suhteessa on aina myös jotain hyvää, josta joutuu luopumaan eron myötä. Luopuminen ja irti päästäminen tulevat mahdollisiksi surun ja suremisen kautta. Pitkästä suhteesta irrottautuminen on usein kivulias prosessi, vaikka siihen samalla sisältyisikin helpotuksen ja vapaaksi pääsemisen tunteita.

Perheneuvonnassa pyritään auttamaan erotilanteessa olevia eteenpäin yksilöinä, mutta myös parina olisi tärkeää tulla keskustelemaan eron syistä ja ainakin jollakin tasolla luoda yhteistä erotarinaa, löytää yhdessä eroon johtaneita syitä. Parhaimmillaan voi päästä sanottamaan sitä, mistä toiselle on kiitollinen. Ehkä päästään yhdessä pyytämään anteeksi ja toivottamaan toiselle hyvää jatkoa. Sillä voi olla iso merkitys erosta toipumisessa. Aina se ei kuitenkaan ole mahdollista. Joskus on pohdittu, pitäisikö sitä toivoville olla mahdollisuus tulla kirkkoon purkamaan liitto niin, että siellä olisi pappi ja mahdollisesti sukulaisia ja tähän olisi oma kaava, jossa voisi olla synnintunnustus, synninpäästö, rukous ja Herran siunaus.

Perheneuvonnassa pyritään auttamaan uuden suhteen luomisessa ex-puolisoon. Se on erityisen tärkeää silloin, jos parilla on lapsia. Yhteinen vanhemmuus pitää yhdessä parisuhteen päättymisen jälkeenkin. Vanhempien erosta eteenpäin selviävät parhaiten ne lapset, joiden vanhemmat pystyvät luomaan eron jälkeen toimivan yhteistyövanhemmuuden.

Eron jälkeisen vanhemmuuden kiistakysymyksiin on työkaluksi kehitetty perheasioiden sovittelu. Sitä tehdään yhdessä Kymenlaakson hyvinvointialueen kanssa. Siinä toteutetaan Fasperin mallia, jossa kumpikin vanhempi tavataan ensin erikseen. Erilliskäynnillä kartoitetaan vanhemman oma tilanne ja laaditaan fläppitaululle lista niistä asioista, joista hän haluaa yhteiskäynnillä keskustella. Nämä kummankin vanhemman asialistat käydään läpi yhteiskäynneillä ja sovitut asiat kirjataan ylös ja molemmat vanhemmat sitoutuvat yhdessä sovittuihin asioihin.

Kouvolan perheneuvonnassa on myös pitkään järjestetty vertaistukiryhmää parisuhteen päättymisen kokeneille. Ryhmiä on viime vuosina järjestetty kysynnän mukaan: yksi tai kaksi ryhmää vuodessa. Ennen ryhmän alkua perheneuvoja haastattelee ryhmään tulijat. Näin heillä on mahdollisuus keskustella perheneuvojan kanssa siitä, onko nyt oikea aika tulla ryhmään ja onko ryhmämuotoinen hoito itselle se paras. Ryhmä kokoontuu perheneuvojan johdolla kerran viikossa kahdeksan viikon ajan keskustelemaan eroon liittyvistä asioista ja siitä nousevista tunteista.

Ryhmän käyneet ovat antaneet hyvää palautetta siitä. He ovat kokeneet, että toinen eron kokenut ymmärtää parhaiten, mitä kaikkea eroon liittyy ja pystyy parhaiten tukemaan siinä. Ryhmän merkittävä arvo onkin siinä, että se tuo ihmisiä yhteen. Monet eroryhmät päätyttyään jatkavat yhteydenpitoa ja tapaavatkin. Sieltä on löytynyt uusia ystäviä. Yhdessä irrotetaan eron myötä itsen lyötyjä leimoja. Opetellaan puhumaan itselle niin kuin parhaalle ystävälle: armollisesti ja lempeästi. Päättyneen parisuhteen läpikäyminen auttaa ymmärtämään sekä itseä että toista. Tekemistään virheistä voi ottaa opiksi eikä niitä tarvitse toistaa mahdollisissa uusissa suhteissa. Läheiset ihmissuhteet opettavat aina jotain tärkeää, jota voi myöhemmin hyödyntää. Ihmisyyteen kuuluu oleellisesti keskeneräisyys. Vaikka elämä ei aina mene ennalta suunnitellun käsikirjoituksen mukaan, voi se silti olla hyvää ja onnellista.

Perheneuvojan työstä ja menetelmistä

Heidi Kääriäinen, perheneuvoja

Pari istahtaa perheneuvojan huoneen tuoleille. Niin perheneuvojan kuin asiakkaiden mielissä pyörii monta asiaa ja kysymystä. Perheneuvoja pohtii, mikä tekee juuri tämän parin suhteesta ainutlaatuisen, mikä haastaa ja missä he ovat vahvoilla. Asiakkaille tilanne on jännittävä, on rohkeaa lähteä avaamaan suhdetta ulkopuoliselle.

Suunnannäyttäjänä yhteiselle työskentelylle toimii parin määrittämä tulosyys perheneuvontaan ja heidän tavoitteensa työskentelylle. Alkaessaan hahmotella asiakkaiden tilannetta perheneuvoja piirtää sukupuun, johon merkitään puoliset ja mahdolliset lapset. Sukupuun piirtää työntekijän mieleen kuvan siitä joukosta, joka vaikuttaa ja joka on vaikutuksen alainen kaikessa, mitä perheen elämässä tapahtuu. Parisuhteen laadulla on merkitystä aikuisille, mutta ennen kaikkea lapsille, joiden hyvinvointiin se heijastuu suoraan. Perheneuvoja kyselee ja kuuntelee, mitä parilla on mielessä, mistä he haluavat puhua. Vähitellen kuvaa laajennetaan perheen arkeen, työtilanteisiin, harrastuksiin, sosiaalisiin verkostoihin, etsitään niin kuormitustekijöitä kuin voimavarojakin.

Suurin piirtein näin käynnistyy asiakkuus perheneuvonnassa. Asiakkaana voi yhtä hyvin olla yksilö tai perhe ja riippumatta kokoonpanosta, alkaa työskentely aina asiakkaiden tarpeen, tilanteen kuulemisella sekä kartoittamisella. Perheneuvojan tehtävä on viedä työskentelyä kohti niitä tavoitteita, jotka asiakkaat itse ovat määritelleet. Suunta on selkeä, silti perheneuvojan mielessä käy kova kuhina. Elävät elämäntilanteet ja kokemukset herättävät monenlaisia ajatuksia ja tunteita, ja perheneuvojan tehtävä on pohtia ja tehdä valintaa, millä tavalla edetä kohti tavoitteita. Reittejä perille on monia.

Perheneuvonnassa työskennellään aina integratiivisesti, mikä tarkoittaa useiden erilaisten niin mielen rakentumisen kuin pari- ja perheterapeuttien, suhteessaolon merkitykseen nojaavien teorioiden hyödyntämistä. Teoriat auttavat tunnistamaan ilmiöitä ja antavat ammattilaiselle välineitä työskennellä oikeanlaisen avun antamiseksi asiakkaille. Seuraavaksi esimerkkejä perheneuvojan integroivasta työotteesta.

Psykoanalyttisillä silmälaseilla katsellessaan perheneuvoja tarkastelee ihmisiä koko elämänhistoriansa ja kaikkien ihmissuhteidensa summana. Erityisesti varhaisimpien suhteiden merkitys on suuri. Ne ovat rakentaneet mieleen tietynlaiset asetukset siitä, miten olla suhteessa, uskaltaako turvata toiseen ja millä tavalla reagoi stressaavissa tilanteissa. Näistä asetuksista, kiintymyssuhdemalleista käsin asetetaan myöhemminkin läheisiin ihmissuhteisiin, toistaen tuttua mallia. Usein mallit ovat hyviä ja rakentavia, toisinaan niihin kaivataan päivittämistä.

Tunnekeskeinen perheneuvoja tarkastelee parin välistä vuorovaikutusta ja erityisesti sen negatiivisia kehii. Millaiselle itseään toistavalle ja jumittavalle vuorovaikutuksen kehälle pari jää, miten he reagoivat toisiinsa, miten tulkitsevat toisiaan ja millaisia syvempiä tunteita, tarpeita ja pelkoja jää piiloon, tunnistamattomaksi samana toistuvan riitelyn alle. Vuorovaikutuksen negatiivisesta kehästä voi itsessään tulla parin vihollinen, niin automaattisesti, nopeasti ja itsepintaisesti se aktivoituu ja saa parin toimimaan tietyllä tavalla.

Toimiessaan systeemisesti perheneuvoja hyödyntää perheterapeutista otetta ja tarkastelee yksilöä yhtenä osana kokonaisuutta, jossa kaikki systeemin osat, perheenjäsenet vaikuttavat toisiinsa ja jossa yhdenkin osan pienikin muutos heijastuu koko kokonaisuuteen. Näin yhdenkin perheenjäsenen tekemät toiminnan, käytöksen tai asenteen muutokset voivat laittaa liikkeelle tapahtumien ketjun ja arki kokemuksineen muuttua jokaiselle henkilölle.

Ratkaisukeskeinen perheneuvoja kohdistaa katsettaan parin voimavaroihin, niiden löytämiseen ja vahvistamiseen. Eteenpäin katsova ote kehottaa pohtimaan erilaisia ratkaisuja hyvän tulevaisuuden saavuttamiseksi vaikkapa konkreettisten asioiden tai arkista elämää strukturoivien sopimusten kautta.

Perheneuvojan on tärkeä olla ajassa ja ajan ilmiöissä kiinni, niin ihmisenä olemisen kuin yhteiskunnallisten ilmiöiden tasolla, elämmehän jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäristömme kanssa. Ammatillisuutta on tunnistaa omat osaamisen ja kirkon perheneuvonnan resurssien rajat ja tarvittaessa ohjata asiakkaat heille tarkoituksenmukaisimman avun pariin. palveluohjausta tehdään niin paikallisiin kuin valtakunnallisiin auttamisverkostoihin. Yhteistyötä tehdään myös fyysisesti toisten toimijoiden kanssa, kun se on tarpeen ja mahdollista.

Kirkon perheneuvonta eroaa erityisesti yhdellä tavalla muista auttamisverkoston samankaltaisistakin toimijoista, näkemällä hengellisyyden merkityksellisenä ja aktiivisena osana ihmisyyttä. Perheneuvojalla on avoin ja vastaanottavainen mieli hengellisiin kysymyksiin ja valmius keskustella niistä. Perheneuvonnan identiteetin aivan ytimessä on sielunhoidollisuus. Rauha ihmisen vierellä olemiseen ja rinnalla kulkemiseen sekä armon syvä läsnäolo kaiken inhimillisen äärellä. Ihmiseksi syntynyt Jumala ei ainoastaan ymmärtänyt, vaan tunsikin, läpi eli, itse kokien ihmisyyden eri ulottuvuudet, sen kivut ja erilaiset sävyt. Tämä antaa sielunhoitajalle mallin hoitaa tehtävänsä.

Perheneuvojan mielessä pyörii monenlaisia lähestymiskulmia, kun hän pyrkii ymmärtämään asiakkaiden tilannetta ja auttamaan heitä. Kaiken teoreettisen opitun alla tärkeimpänä keskustelun lähtökohtana on kuitenkin aito kohtaaminen ja inhimillisyys, empaattisen keskustelun välineet. Jokainen meistä tarvitsee lähimmäistä, kriisissä tarve korostuu. Hyväntahtoisin, ihmisen puolelle asettuvien ajatusten toimiva perheneuvoja voi auttaa, kannatella ja kuljettaa asiakasta prosessissaan eteenpäin. Parhaimmillaan sen myötä asiakkaiden toimijuus vahvistuu, elämänhallinnan tunne kasvaa ja elämän merkityksellisyys ja ilo lisääntyvät.

”

Palautteista poimittua

*”Kyllä oli korkea kynnyks lähteä
hakemaan apua, mutta se kannatti.”*

*”Mikään asia ei ole liian pieni,
kun se on Sinulle tärkeä.”*

*”Käynnit pariterapiassa ovat olleet arjen luksusta ja
todella auttaneet parisuhteen käsittelyssä.”*

”Ongelmia ihmissuhteissa – puhutaan.”

*”Iso kiitos läsnäolosta, kysymyksistä,
kuuntelemisesta, kyseenalaistamisesta ja
puolueettomasta osallistumisesta.”*

*”Rakkaudelle kannattaa
antaa aina mahdollisuus.”*

*”Ystävällinen ihminen kohtasi minut.
Sain kertoa tarinani. Se tuntui hyvältä.”*

*”Henkilökunta on asiantuntevaa, osaavaa,
käytännönläheistä ja lapsiystävällistä.”*